

ဦးဖွဲ့မှသာသီဌာန် ဦးစွဲရော

ဘဝဦးဒဲတိတ်နုဌာန် ပွဲအဝါန်မလဘ် ဒွါနုပေါဟန်အပွဲချင်

ပရဂကောံပို

လိက်ဒင်စီရင်ဏာအံ့မဒ်ပရင်ကမ္ဘာန်ပံင်ကောံကောံကံက်တင်ဂွင် အခေါင်အရာမွိဟ် ကောန်ချင်အရေင် (၁၅) ကောံကောံကောံမိတ်သုတေသီ (ရှေ့ပြေးအသံ) တအံ မဒ်ရ။

စီဇန်တက်တြးကောံ ချူဇန်:

ဌာန်ဒတန်အခေါင်အရာမွိဟ်ပွဲချင်မန်၊

ကောံဇာန်ကံကွးဘာကရေင်၊

ကောံအခေါင်အရာမွိဟ်ကရေင်၊

ကမ္ဘာတီညးဒဒိုက်ကရေင်၊

ကောံညးတြကရေင်၊

ကမ္ဘာတီညးဒဒိုက်ကရေင်ဉ္စု၊

ဌာနသ္မာဝ်ဥပဒေကောံအခေါင်အရာမွိဟ်ကရေင်ဉ္စု၊

ဌာနပရေင်ပညာကရေင်ဉ္စု၊

ကောံညးတြကရေင်ဉ္စု၊

ဌာနရီဗင်ပရေင်ဖဲသ္မိလဲလးကောံပရေင်ဖဖေအံ့ဗြေပ်ကရေင်ဉ္စု၊

ဗွိပ်ညးဒဒိုက်သေံဇှော်ကံင်ဂျပ်၊

ကောံညးတြကရေင်-ချင်သေံထာံ၊

ကမ္ဘာတီဓမံက်ပျီန်ကမ္ဘာန်ပရေင်ထတ်ယုက်ဒေသပအိုဝ်၊

ကောံညးတြတအာင်ကောံ

ကောံ (ရှေ့ပြေးအသံ) တံသွလဝ်သုတေသနမွဲစွဲရ။

ဌာန်ကေတ်အဆက်:

ကောံ (ရှေ့ပြေးအသံ)

 www.progressivevoicemyanmar.org

 info@progressive-voice.org

ဦးစွာသောသို့နှင့် ဦးစွာရော

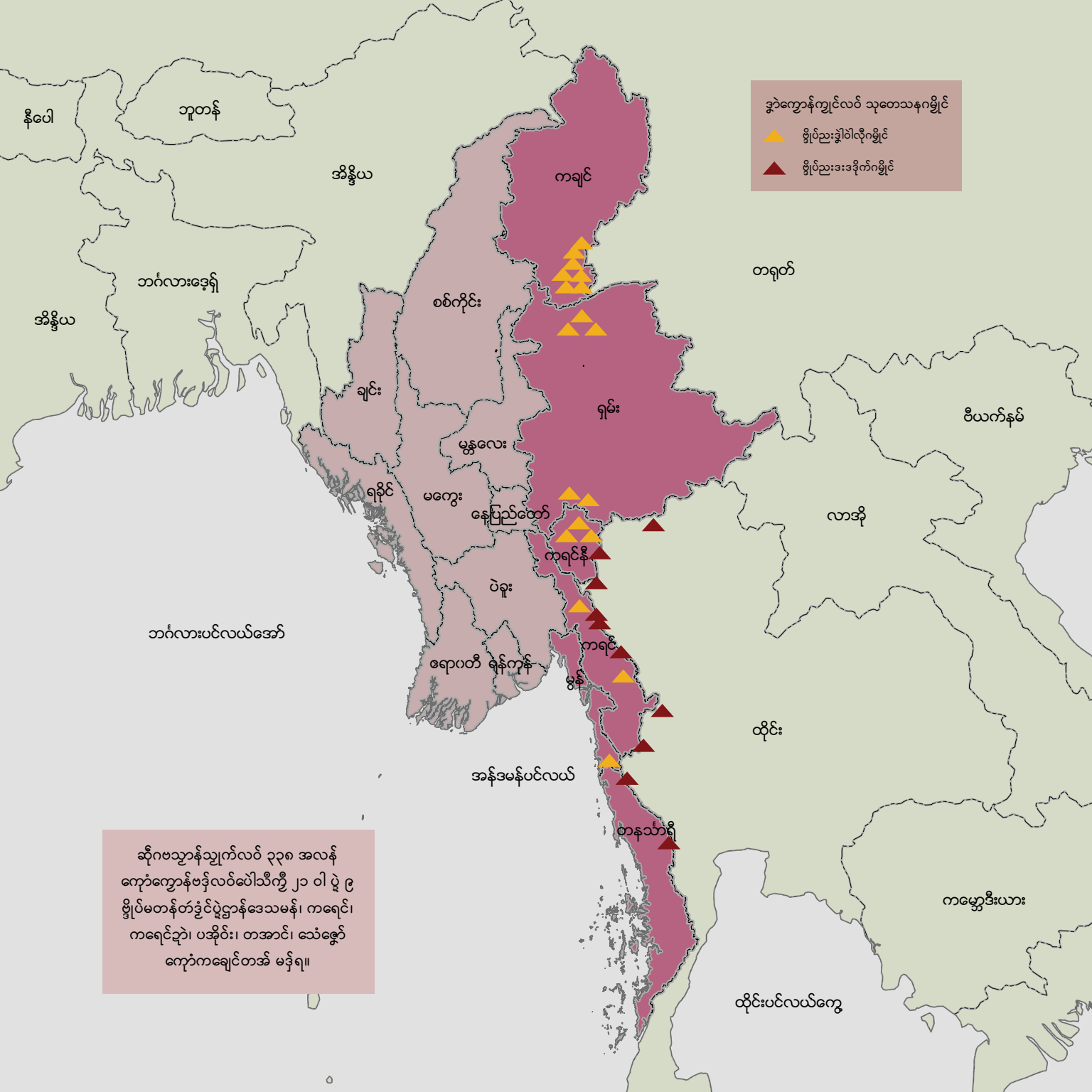
ဘဝဦးအံ့တိတ်နှင့် ပွဲအဝါနိမိတ် ချီလ်ပေါ်ဟန်အပွဲချင်

ဂိတုချောန့်၊ သွံ ၂၀၁၉

မိကောန်တို့မွဲတု ဂံဆီကေတ် ပွဲဗွဲပြညးဒဒိုက် မွဲယု မာန်လီ ပွဲဂိတုသေတ်တေန်ဗာ ၂၀၁၈
[ဗိုရုပ် - နူဂကောံ TWO]

ဂလာန်တင်ဂုဏ် ကျော်စွတ်သမ္ဘိ

လိခ်ဒင်စီရင်ပံင်ကောံဏအ်ဝံစီဇန်ကျောန်ဗဒ်ကျင်လဝ်နကို ဩန်အထံက်အပင် နူဂကောံတွဒါန် မွဲယျု Partners Asia ကောံ The Unitarian Universalist Service Committee တအ်မဒ်ရ။ ညးမတိုင်ကိုကျင်လဝ် ကသပ်လညာတ် ကောံဘိုင်ဗပေင်ကျင်လဝ် တင်ဂွင် ပွဲကဏ္ဍ သွသုတေသနကို၊ ပွဲအရာ ချူဇန်တပ်တးလိခ်ဒင်စီရင်ဏအ်ကို နူဂကောံကျောန်ဗဒ် လိခ်ဒင်စီရင်ဏအ် ပွဲကံမိက်ဂွံတင်ဏာဂုဏ် ဗွဲမဇြိုဟ်နက်ရ။ တဲပွန် မိက်ဂွံပလံင်ဗစိုပ်ဏာဂလာန်တင်ဂုဏ် ကျော်သွစွတ်သမ္ဘိဏာကုညးတွဒါန်ဘဲပွန် ကောံညးဒွာဝဲါလီုမတန်တဒ်ဒိုင် ပွဲဗွဲပြနာနာကိုရ။ တင်ဂွင်နုညးတအ် ဟံဂွံကျင်လဝ်ဗွဲမဗျိုက်ပေင်မွဲလိခ်ဒင်စီရင်ဏအ် ဗိုလီုလေဝ် ကျောန်ဗဒ်ကျင် ဟံမာန်ရ။ ရမျာင်ညးတအ်၊ ပွဲကံဆန္ဒညးတအ်ဝံ ဒ် အထံက်အပင်ကိုပရေင်ပြင်လှာဲမွဲ၊ မူပဝ်လဇြိမ္မဲရောင် ပတေ်စှော်စိုတ်တဲဂကောံပိုတအ် သွဏာပရေင်ဆောင်မျှဟ် ဗွဲမစိုပ်တရ်ရောင် ကိုဏာဂတိပါင်ရ။ တင်ဂုဏ်ဗွဲမလောန်ရအ်။

ဟိုတ်နုပဋိပက္ခပွား ဂြင်သေ့ကွဲ၍ ပွဲချင်ဗွာဏ်ရ ပွဲကိစ္စချူခွဲမူဝါဒ ကော်ကိစ္စပရေင်ချင်ကွာန်ကောန် ဂကူတံဂ်မွဲး ညးဒးဒိတ်နုဌာန်တံ သော့ပါ လုပ်ကီုဂ် ဗွတ်မွဲချဲလေဝ် အခေါင်ဟွံမွဲတု ဒးဒင် ဖါကြပ်မံင် ပွဲတူင်မုဟ်ရးမွဲမွဲဒါ သွးဟွံက ပွဲကေင်ကာ ပရေင်စိုဟ်လလမ် ကော် အရာပြင်လှဲ ပရေင်ချင်ကွာန်ဂ်လေဝ် ကိစ္စဟွံလုပ်အခေါင်မွဲ ရောင် ဒင်ညာတ်ကျင်သံဂ်ရ။ အရာဒးဖျိုက်ဗပေင် ပွဲဘဝညးတံဂ်လေဝ် ဒးပတေ်ဒွံင် ဂကောံရီုဗင် ပရေင်မွဲဟ် နူဒေသန္တရ ကော် ရးချင်နာနာတံရ။ ဓိန်ဒးဒင်ဝေင်ပါသံဂ်ကီုလေဝ် ညးတံသတိုလဝ် ပြိုဟ် မျိုဟ်လဝ်ကေု တန်တံကျင် အကြာအကဲ အရာ မကြံင်မျိုဟ်ဝါတ်ဂါတ် နာနာသံရ။ လှုဟ် လေဝ် ပလေဝ်ပလေတ်လဝ် ချိုတ်တံပျိုတ်တံ လေဝ်ဟွံမွဲ၊ ပရေင်ဂီုကျီု ဝံဖျေုစိုတ်ဂ်လေဝ် ဟွံမွဲမွဲ သံ ဖန်ကံမံင် သွက်ဝံပလံင်ဖျု ညးတံဂ်လေဝ် ပြာကတ်ကျင် ပွဲဂတမတ်ညးတံဏုရ။

လိက်ဒင်စီရေင်ဝံ ဒင်သဇိုင်ကိုလိက်ဒင်စီရေင် ဂမ္ဘိုင် နူဂကောံ (ရှေ့ပြေးအသံ) ကော် ဂကောံမိတ် သုတေသီမွဲစွဲ မတွံဂး ဌာန်ဒတန်ဒက်ပတန် အခေါင်အရာမွဲဟ် ပွဲချင်မန် (Human Right Foundation of Monland - HURFOM)၊ ဂကောံဇာနီက်ကွဲးဘာ ကရေင် (Karen Student Network Group - KSNG)၊ ဂကောံ အခေါင် အရာမွဲဟ်ကရေင် (Karen Human Rights Group - KHRG)၊ ကမ္မတီညးဒဒိုက် ကရေင် (Karen

Refugee Committee - KRC)၊ ဂကောံညးဗြဲ ကရေင် (Karen Women Organization - KWO)၊ ကမ္မတီ ညးဒဒိုက် ကရေင်ညး (Karenni Refugee Committee - KnRC)၊ ဌာနသောဝ်ဥပဒေ ကော် အခေါင်အရာမွဲဟ် ကရေင်ညး (Karenni Legal and Human Rights Center - KnLHRC)၊ ဌာန ပရေင်ပညာ ကရေင်ညး (Karenni Education Department - KnED)၊ ဂကောံညးဗြဲ ကရေင်ညး (Karenni Women's Organization - KNWO)၊ ဌာနရီုဗင် ပရေင်ဖဲသ္မိလဲလး ကော် ပရေင်ဖေါအံဗြေပ် ကရေင်ညး (Karenni Social Welfare and Development Center - KSWDC)၊ ဗွိုပ်ညးဒဒိုက်သေံဇော် ကံင်ဂျပ် (Koung Jor Shan Refugee Camp)၊ ဂကောံညးဗြဲ ကချေင်- ချင်သေံထဲ (Kachin Women's Association Thailand - KWAT)၊ ကမ္မတီဓမံက်ပျိုန် ကမ္ဘောန်ပရေင်ထတ်ယုက် ဒေသပအိုဝ် (Pa-Oh Health Working Committee - PHWC)၊ ဂကောံညးဗြဲ တအာင် (Ta'ang Women's Organization - TWO) တံ သွလဝ်သုတေသန မွဲစွဲတု ချူသရောပ်လဝ် ပဓာနညေရ။ ရန်တုံလိက် ဒင်စီရေင်ဝံ အဓိကဂ် ပွဲချင်ဏံ ဟိုတ်နုနွံ ကျင်ကို ပဋိပက္ခလွဟ် ကော် ပရေင်ဖံက်ပကပ် အခေါင်အရာမွဲဟ်ဂ်ရ ကောန်ချင်အရင် ကော်ညး ရှေ့သျှဘာသာ လှိုဟ်မအောန် မွဲးတန်တံဒွံင် အပွဲဘဝဒးဒိတ်နုဌာန် အဓာန်မလအံတအံ အစံင်အတူ၊ အရာနွံပွိုက်၊ လညာတ်လစွံစိုတ်

တန်ဒို နွံကျင်သင်္သလိုက် စွဲအာရီဂြဟောပ် ပွဲအစီ အဇန် ကမ္ဘောန်ပရေင်စိုဟ်လလမ်ဒိဌ ကော် ကိစ္စပရေင်ပြင်ဗို ကိုန်ချင်ဗျာဏံတဲ သွက်ဂွံ ဖအိုတ်ကျေ ဘဝမွဲသွေ့ခြာတိတ် နူဗျိုင်ဗော်မွဲဟ်။ ရန်တဲမွဲပွန်ဂ် ညးဗြဲ ကော် သွတ်တံသွးဟွံက ညးချင်ကွာန်ဒးဂြိပ်ဒ် ဒးဒင်ဂိညောင် ဒွါနူပဋိပက္ခ လွဟ် ဒွါနူဒးဒင်ဖက်ပကပ် အခေါင်အရာမွဲဟ် တံဂ်လေဝ် ပွဲအခိုင်အခါ စိုပ်ဒိုင်ပွဲက် ပြင်ဗို ကိုန်ချင်ဏံ သွေ့နွံကိုပုဗ္ဗေဝ် ကော် သွေ့ ကွေင်ပွန်ပတ်ဘဝညးတံ မွဲဝါပွန်ဂ် မိက်ဂွံစန် ဒက် ဆပ်မျဟ်အာညးတံကို ရန်တဲသင်္သဏံတဲ ချူ လဝ်လိက်ဒင် စီရေင်ဏံရ။¹

ဟိုတ်နူနွံကျင်ကို ပဋိပက္ခလွဟ် ကော် ပရေင်ဖက် ပကပ် အခေါင်အရာမွဲဟ်ရ ပရူညးဒဒိုက် ကော် ရဲ IDP မွဲတန်တံဒိုင် ပွဲဘဝ ဒးဒ်တိတ်

နူဌာန်တံဂ် ဓမံက်ထွေးလဝ် ပွဲလိက်ဒင်စီရေင်ဏံရ။ ပွဲလိက်သုတေသနဏံ တင်နင်ဇော်လုတ်ဂွံလဝ် တိုတိုသွးဟွံက တင်နင်နွံ ကျင်တဲတဲ တော်လေဝ် ကွေင်သိုဝ်တဲ ပံင်ပကောံချူ ဗပေင်လဝ်ရ။ အခါကျောန်သုတေသနသွက်လိက် ဒင်စီရေင်ဏံ ကျောန်လဝ်နကိုပဏ္ဏာ ဂလာန် သမာန် ဇန်ပိတ်လဝ်ကွာကွာ ဗွတ်ညိညတဲ လုပ်ဆီဂဗသွာန်သျှက်လဝ် ညးဒဒိုက် IDP တအံဂ် (၃၃၈)၊ ပေါသီကို (ဦးတည်အစုအဖွဲ့) ဂ် ၂၁ ပေါရ။ အခါရဂေတ်ရောင် သုသုတေသနဂ် အာစိုပ်လဝ် ပွဲပယျိုတိတ်သေံ ဒွါဗျိုင်ညးဒဒိုက် မလုပ်ကိုသွေဝ် (၉) ဗျိုင် ကော် ဗျိုင်/ကွာန် ညးဒဒိုက် (ဂကူသေံဇော်) ဟုံလုပ်သွေဝ်ဂ် (၁) ဗျိုင်၊ လွတ်တိတ်သျှင်ဗျာ ဂွံစိုပ်လဝ်ဗျိုင် IDP (၂၇) ဗျိုင် နွံပွဲဒေသမန်၊ ကရေင်၊ ကရေင်ဘု၊ ပအိုဝ်၊ တအာင်၊ ကချေင် တံကိုရ။

အကဲအရာတဲတဲကျင်- ပဋိပက္ခ ကော် ပွဒးဒ်တိတ် နူဌာန် (ပွဲချင်ဗျာ)

ကိစ္စဒးစူးထောံဌာန် နူချင်ဗျာ - ဗွဲတွေင် ဂကူ ကောန်ချင်အရင် လိုဟ်ကိုကိုဋ်တံ ဂြိုင်ကိုဇော်သွံ ဒးတန်တံကျင် ပွဲဗျိုင်ယာယီ အပွဲချင်/မူးချင်ရ။

ညင်ဂ်ကို အပွဲဘဝ ဒးဂြိပ်ဒ်ပါလလ်ခိုင် ဗွဲမ လအ်လဏံ ညးဒးဂြိပ်ဒ် ဒွါနူကပ်အန္တရာဲ သဘာဝ၊ ဒွါနူကမ္ဘောန်ကိုန်အစီဇန် ပရေင် ဖေါအ်ဗြေပ်။

1 တင်ရန်တဲလျူတော်ဝံ ဂကောံမှာဇန်ကောန်ချင်အရင် ကော် ဂကောံမှာဇန်သွင်အရာပ် မကျောန်ကျင် သွံဗွဲမလအ်လ သွက်ညးဒးဒ်တိတ်နူဌာန်တံ ကျောန်ကျင်ပေါ သီကိုတဲ ဖျေလဝ်သျှတ်သွတ်ရ။ ရန်တဲလိက်ဒင်စီရေင်၊ ပယျိုဇန်ကံဋ်၊ နဲကဲဗေဒဇော် ပံင်ဖက်ဆက်ဆောံ ကော် ဂကောံတံ နဒဒိုက်တဲ ဗျိုင်သီကိုကျင်လဝ်ရ။ ဒ်သံဂ်ရ ရန်ကိုမိက်ဂွံကိုကွးကေတ် တင်နွံပွဲက်ကော်ဝေဝေင် ညးချင်ကွာန် နွံဒိုင်ပွဲဘဝဒးဒ်တိတ်နူဌာန် အဓာန်မလအ်တံဂ်တဲ ချူလဝ်ရ။

ကျော့ အဆက်လက်ရ ခြါနုဒး ဒင်သီတိတံလေဝ် ပါလုပ် ကဝက်ကဝဲကိုတဲ ပဋိပက္ခတံဏံၣ် နှိဟိုတ်အဓိက သွက်မွဲဟ်တံ ဒးဒဲတိတ်နု ဌာန်ရ။ အလိုအသီတုအဝီဃာန်ဗွာ နွံကျင် ခေတ်အဆက်ကံၣ် ရပ်လဝ်ဝါဒမွဲး “မွဲဟ်ဂြိုင်ၣ် ဒးကေတ်ဇူးသွမာန်” တဲ သိုကရေပ်ပယျာတ် ကိုလုပ်ပံင် ဗွဲအဓမ္မကု မွဲဟ်လွှတ်မအောန်တံ (နကိုဝါဒ ဗွာအုပ်စုပလေၣ်) ကိုရ်ရ တုအ ဝီဃာန်ဗွာကို ဂကောံဗွန်ဂတးရပ်လွဟ် ကောန် ချင်အရင် (EAO) ဂြိုင်ကို ဂကူတံ နှိကျင်ပဋိပက္ခ အပွဲချင်ရ။ ကရေပ်ပဋိပက္ခဏံ ဒပ်ဃာန်ဗွာတံ ကျောန်ကျင် ပရေင်ဖံက်ပကံ အခေါင်အရာမွဲဟ် သိုချီဒရင်ကျင်“ပရေင်ဝါဒဗွာ အုပ်စုပလေၣ်” ကိုရ်ရ ပွဲမ္မကာလ ပဋိပက္ခဏံ ညးချင်ကွာန် ကောန်ချင်အရင် လွှတ်မ္မပြကော ဋိုကိုဋိုပြင်တံ အာစိုပ်ဘဝ ဒးဒဲတိတ်နုဌာန်

ကာလမလအ်လရ။ ဒိုကိုဂိတုဒီဇြေမ်ဗာ သွာံ ၂၀၁၈ လောန်ကျင်ဏံၣ်မွဲး လွှတ်တံဃာ်ပယျိုသေံ ပွဲဗွဲညးဒဒိုက် ဂကူကရေင်ကို ကရေင်ဃုတံ နွံဂြိုင်ၣ် လွှတ်ညးဒဒိုက် နွံဗွဲမ္မဲကိုဋို (၉၇,၀၀၀)^၂ တဲ ပွဲတိုရ်းကချေင်ကို တိုရ်းသေံဇော် သွတ်သွပ် ကျာတေံၣ် လွှတ်ရဲ IDP ကချေင်၊ တအာင် ကျောံ သေံဇော် နွံမ္မဲကိုဋိုဋြလို့ (၁၀၆,၀၀၀)^၃ တဲ ပွဲချင်ဗွာ သွတ်ဒိုဟ်အဂ္ဂဲၣ်လေဝ် ပွဲဗွဲ IDP ကရေင် ကို မန် နွံဂြိုင်ၣ် လွှတ်ရဲဒဒိုက် နွံဓါကိုဋိုဒွါဠက် (၂၈၀,၀၀၀) ဏီရ။^၄

ပေါ်ဗျိုက်တံ ဆက်နွံဒိုင်ဖိုဟ်တဲ ကမ္ဘာန်ပရေင် ဓိုဟ်လလမ်ၣ် ဇဲဂါဆိုအ်ဗ အကဲအရာဖျေံစိုတ်ဝံ (ပတေံစဝံ) ဟံမ္မဲဏီရ။ ဓိုန်ၣ်လေဝ် အစီဇန် မကိုဒိုင် အရီဗင်ပရေင်မွဲဟ်ကု မွဲညးဒဒိုက် နွံပယျိုတိသေံ၊ မွဲ IDP နွံအပွဲချင်၊

2 The Border Consortium, “Refugee Camp Populations: December 2018.” Available at https://www.theborderconsortium.org/media/119470/2018-12-december-map-tbc-unhcr.pdf?fbclid=IwAR0em37evGPvIJgTa1RhohjUYIqT90hbOKzxLlp6CrzWI1VSt-LuIN-wL-_E.

3 United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, “Myanmar: Civilians Displaced by Fighting in Kachin/Shan 2018-28 (As 10 December 2018)”. Available at https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MMR_Kachin_Shan_Displacement_Snapshot_20181212.pdf.

4 There is no authoritative estimate of IDPs in southeastern Myanmar, due to the shifting patterns of displacement, remote nature of displacement sites and differences in definitions of internal displacement. In 2012, a survey conducted by The Border Consortium (TBC) estimated 400,000 IDPs in southern Shan, Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. In 2018, another survey by TBC estimated 156,700 remaining IDPs in Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. While the 2018 TBC survey could not fully cover southern Shan States, it noted that IDP population in that area is estimated to be fairly stable since its 2012 survey, which found 125,000 IDPs. Therefore, this estimate is based on the 2018 estimate for most of southeast Myanmar, plus the 2012 estimate for southern Shan State.

ကုဂကောံမှာ ဇန်ညးချင်ကွာန် မအာထံက်ပင်ဒိုင် ပွဲပယျို ကောံ ဂကောံကောန်ချင်အရင် ဗိုင်ကေတ် ဒိုင်ပရေင်သဇိုင်ဝန်တံဂ် အသိုင်ချိုန်လျအောန် ကြီစှေကျင်တု သွက်သွာံ ဂတနူဏအံတံမ္း ဒးဒိုင်ထပိုတ် ဂြိုင်နူဏဏီဏောင်။⁵ သွက်ဂွံ ထံက်ပင် ညးဒးဒိုင်တံနူဏာန်တံဂ် တွဒါန် ချင်သွာင်တံ ဖအောန်ဖျေံသြန်ဂအံတု ချပ် ဇန်ကျင် သွက်ဂွံပလံင်ဖျဉာန်ရ။ သြန်ဂအံ ညးတံဂ် ညးတံစွဲအာရီ လုပ်ကီုအထံက်အပင် သွက်သွာင်ကမ္မောန် ပရေင်ဗိုဟ်လလမ်၊ သွက်ပရေင်ထတ်ယုက်၊ ပရေင်ပညာ၊ ပရေင် ဖေါအံဗြေပ်အပွဲချင်သွးရ။⁶ ဌာနဝန်ဇော်ရီဗင်ဟံင် ပြံပရေင်မ္မိဟ် ကောံ ဂွေင်ဖျေံဒွါဝါဂ်လေဝ် သွက်ဂွံကွာတ်ကျေံ ဗွိုင် IDP ပန်ဒွါ ပွဲတုဂ်ရး ရခေင်၊

ကချေင်၊ သေံဇော် ကောံ တုဂ်ရးကရေင်ဂ် ဖျေံအစီ ဇန်ရောင် လလောင်လဝ် ပွဲဂိတုဂျောန် သွာံ ၂၀၁၈ တေံတုရ။⁷ ကိစ္စဏံ သီကီုပွဲပလံင်လေဝ်ဟံမ္မဲ၊ ဂကောံမှာဇန် ညးချင်ကွာန်တအံလေဝ် ညိလေဝ် ဟံဂွံပရိုင်သဇိုင်တု သွက်ဂွံလုပ်ဗိုင်ရီဗင်ဂ် ဗိုလို လေဝ် ရင်တျင်ဟံမာန်ရ။⁸ ဘာကျာ်၊ ဂကောံ ပရေင်ဘာသာ၊ ဂကောံဒိုင်တံမင်မ္မဲလဝ် IDP ပွဲတုဂ်ရးကချေင်ကို တုဂ်ရးသေံတေံ ဒးကွာတ် ဏောင် ဒပ်ပွာန်ထောကရေပ်မင် သာ်ဏံတု ညးဒိုင်ကာ ဗက်ကိုဒိုင် အရီဗင်ပရေင်မ္မိဟ်တံ ဟိုတ်နူအာ ထံက်ပင်ဒး IDP ပွဲတိဉ် KIA ဂ်ရ ဒပ်ပွာန်ဗွာ တံရပ်တု ကေတ်လဝ်ဒုဟ် နကို မ္မောံ ပိုဒ် ဆက်ဆောံကို ဂကောံဟံလုပ်သွာင်လေဝ် နွံကျင်ရ။⁹

5 Karen News, "Karen Groups Concerned Cross-Border Humanitarian Aid Decreasing," 3 June, 2013. Available at <http://karen-news.org/2013/06/karen-groups-concerned-decreased-cross-border-humanitarian-aid/>. Joint Strategy Team, "World Humanitarian Day Key Message from Joint Strategy Team for Solidarity with IDPs in Kachin and northern Shan States, Myanmar," 19 August, 2017. Available at <https://progressivevoicemyanmar.org/2017/08/19/world-humanitarian-day-keys-message-from-joint-strategy-team-jst-for-solidarity-with-idps-in-kachin-and-northern-shan-states-myanmar/>. Ei Htu Hta IDPs Supporting Committee, "Letter of Appeal for Continued Cross-Border Humanitarian Aid," 4 September, 2017. Available at <https://karen-women.org/2017/09/05/ei-htu-ha-idps-supporting-committee-letter-of-appeal-for-continued-cross-border-humanitarian-aid/>. Shan State Refugee Committee (Thai Border), "As Conflict Escalates in Shan State, Aid Must Not Be Cut Off to Shan-Thai Border Refugees," 30 August, 2017. Available at <https://www.shanhumanrights.org/eng/index.php/333-as-conflict-escalates-in-shan-state-aid-must-not-be-cut-off-to-shan-thai-border-refugees>.

6 Private Conversations with Author, Yangon, January 2018.

7 Nan Lwin Hnin Pwint, "Ministry Announces Plan to Close IDP Camps in Four States," The Irrawaddy, 5 June, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/ministry-announces-plan-close-idp-camps-4-states.html>.

8 Saw Isue, "Government Urged to Address Root Causes before Closing Down IDP Camps" Karen Information Center, 26 June, 2018. Available at <https://www.bnionline.net/en/news/govt-urged-address-root-causes-closing-down-idp-camps>.

9 Ye Mon, "Military Orders Kachin IDPs to Leave Camps Despite Ongoing Hostilities," Democratic Voice of Burma, 10 May, 2018. Available at <http://www.dvb.no/news/military-orders-kachin-idps-leave-camps-despite-ongoing-hostilities/80788>. Lawi Weng,

ဥပဒေ အလုံချင်နာနာကို ဗွတ်အစာ

စပ်ကိုမူမှူး ညင်ဟဂွံပလံင်ဖျ အတောင် (ညင်ဟဂွံ ပလံင်ဖျ အနိုင်အပိုင်) ဂ်တဲ ပွဲတင်တုပ်စိုတ် ဆောင်ကိုညး ဒးဒဲတိတ်နူဌာန် (နွံကို ပိုဒ် ၃၃) ဂ်မှူး တင်ဏံဒ်တင် အဓိကမဲ့တဲ သိုဒ်တင်ပြဓာန် ချင်ဂလိုင်တံ သွးချပ်ဗွာ နဒ်ဥပဒေပြဝေဏီ မွဲကိုရ။ ညင်ဟဂွံ ပလံင်ဖျအတောင်ဟိုဂ် ဩညး ဒဒိုက်မဲ့ တြံတြံကိုဒ် ဖြံဖြံကိုဒ် ယဝ်ရညးတံ ဖေက်ဒိုင် ပိုင်ဒိုင်ကို “အန္တရာယ်လမျီု ဟံသောင် သာဂ် အန္တရာဘပလ ပရေင်ဗူးဗူးညးတံနွံမှူး” က္လောင်ပလံင်ဖျအတောင် ပွဲချင်ဂ် ဟံဂွံရောင်ရံဝံ ဒွါလင်နကိုဥပဒေရ။¹⁰ ကိစ္စပလံင်ဖျအတောင် ဝံ ဒွါဆေင်ဒဝ်လဝ် သွက်အစီဇန် ပလံင်ဖျ ဗဗွဲသ္မောင်မွဲဝင်ရဟံသောင် (ဝါ) ခေံဆေင်ကို ကိစ္စပလံင်ဖျ ဗဗွဲသ္မောင်မွဲဝင်ဟံသောင်ရ ပွဲအရာ ကိုဗြဟတ်ခရိတ် စကာကို ညးတံစအာ ပွဲဌာန်နွံကို အန္တရာယ်လမျီု နွံကိုအန္တရာအခေါင်ဗူးဗူးဂ်လေဝ် ဒ်ပွပလံင်ဖျအတောင်ကိုရ။¹¹ ပွဲဥပဒေပြဝေဏီ

အလုံချင်နာနာကို “ချင်မွဲမွဲ ညးဒဒိုက်တံ ဒးဒိုင် ဒုဟ် ဒးဒိုင်ချီချီက် ပရန်လဟုက်ဏောင်မှူး နကိုဟိုတ်သတ်လီလေဝ် ပလံင်ဖျညးတံ ဟံဂွံရောင်” ရံဝံ ကျိဟ်ကေတ်လဝ် ဗွဲယေဘုယျရ။¹²

စပ်ကို ဒးဒဲတိတ်နူဌာန် ချင်ဇကုဂ်တဲ ပွဲဂွံင်စောန် နူကုလသမဂ္ဂဂ်လေဝ် “မူရဌာန်လီမဲ့ဟံဟို သွက်ဘဝညးတံ သွောံဂျိုင်တံ၊ သွောံဂိုကျိ၊ သွောံ ဗူးဗူး ကောံ သွက်ပရေင်ထတ်ယုက်ညးတံဂ် အန္တရာနွံဏောင်မှူး ညင်ဟဂွံ ပလံင်ဖျအတောင် ဟံသောင်သာဂ် ညင်ဟဂွံ ဖျေံဒွါဝါအတောင်ဂ် ဒးမင် မွဲရောင်” သာဂွံ ကိုလဝ်ပရေင်စီဒွါ သွက်ညး ဒးဒဲတိတ်နူဌာန်တံကိုရ။¹³ တင်ဏံဂ် ရန်ကိုညး ဒးဒဲတိတ်နူဌာန်တံတဲ ထပ်ပံက်တြးလဝ်မူမှူး “ညင်ဟဂွံပလံင်ဖျအတောင်” ဂ်ဟောင်ရ။

အခေါင်အရာ ဆေင်ကိုပရေင်ပိုင်တြီ ကောံ

“Military Frees Last of Baptist Group Members in Kachin, NGO Says,” Irrawaddy, 5 November, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/military-frees-last-baptist-group-members-kachin-ngo-says.html>.

10 Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, Introductory Note by the Office of the High Commissioner for Refugees, December 2010. Available at <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10> .

11 Amnesty International, “Syrian Refugees at Risk of Being Returned,” 17 October 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.

12 Guy Goodwin-Gill and Jane McAdam, “The Refugee in International Law,” Oxford University Press (March 2007).

13 UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Guiding Principles of Internal Displacement, 2004, Principle 15. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html>.

ပရေင်တိ၊ သို့ဌာန်သွက်ညးဒးဒတိတ်နူဌာန် တံဂ်
ဍဲလုပ်လို့ဟ် ပွဲမူသဇိုင် (မူပေန်နော်ရိပ်လေဝ်ဂး)
မက္ကွေင်ဖျိုက်ဗပေင် အရာပိုင်ပြီကောံ သို့ဌာန်
သွက်ရဲဒဒိုက် ရဲ IDP တံတုဲ သိုက်သိုက်ပံ
ကောံလဝ် ဗွတ်အစာံ အခေါင်အရာမွဲဟ်
ကောံ တင်ပြဓာန်ဆေင်ကို ဥပဒေအလုံညိုင်
နာနာတံကိုတုဲ သွလဝ်ဂွံင်စောန် သွက်ညိုင်
ဂလိုင်ကို ဂကောံညိုင်နာနာတံ သောံခမံက် ရုပ်ရဲ
မင်မွဲစိုဒ္ဒါအာ အခေါင်အရာတံဏံရ။ မူသဇိုင်
(မူပေန်နော်ရိပ်) ဏံ ညးဒးဒတိတ် နူဌာန်တံ
ညိုင်ဂွံဒင်စသိုင် အခေါင်အရာ မဖျိုက်ဗပေင်သွက်
သို့ဌာန် ကောံ အရာပိုင်ပြီတံရ ဟံသေင်သော်ဂ်

နဇိုင်နတဲ ကွီဂွံဟံမာန်မွဲး ညံင်သောံဂွံ အလေဝ်
သြန်ရ။¹⁴ အခေါင်အရာ မဖျိုက်ဗပေင်ကို ဇိုန်ဒ်ကိစ္စ
တုဟ်ခြာမွဲကိုလေဝ် ညးဒးဒတိတ် နူဌာန်တံ
က္ကွေင်စဌာန်မွဲး ဍဲဆက်စပ်မံင်ကို သွက်ဂွံဂွံ
သို့ဌာန်၊ တိ ရံရံဂပ်ပံဂ်ရောင်။ ညးဒးဒတိတ်
နူဌာန်တံ ပွဲဌာန်လိုက် ညးတံက္ကွေင်မံင်ကောံ
ဖျေုသ္မုတ်သွတ်ကိုဒ်ကွာရ ကွာဟံစိုပ်အခိုင် ဒး
ဒင်ပြင်ကို ဟံသေင်သော်ဂ် ပြင်တုဲအာကို သိုက်
ဟံလုပ်သောဝ် သီကောံလဝ် အရာညးတံ
ပိုင်ပြီနွံမွဲး ညံင်ဂွံဗပေင်ကိုအဇာ ဟံသေင်သော်ဂ်
သောံဂွံ အလေဝ်သြန်ကို အတိုင်ဂွံဥပဒေ အခေါင်
အရာ ညးတံနွံမံင်ဏီ။

ဟိုတ်ဒးပါဒတိတ် နူဌာန် (မူဟိုတ် ဒးဒတိတ် နူဌာန်ရော)

အကြာဆိုဂဗ သွာန်သ္မုက်ကျိုင်တံဂ်မွဲး အဓိက
ဟိုတ်ဒးပြိပ်ဒတိတ်ဂ် ကရောံပဋိပက္ခလွဟ်
ကျိဒ်ကျိုင် ပွဲညိုင်ဗ္ဗာဏံ ဂြိုင်ကိုဇောံသွာံဂ်
နကိုအစီဇန်ချိုတ်တံပျိုတ်တံ ကျောန်ကျိုင်ပွဖံက်
ပကပ် အခေါင်အရာမွဲဟ် ကောံ ပွမဖါခွဟ်

ပွိတ်ဂကူမွဲဟ်တံ နွံကျိုင်တုဲ ပရေင်ဒးဒတိတ်
နူဌာန်ဏံ ကျိဒ်ကျိုင်ရ။¹⁵ ဇာပ်ပံဒ် ဒးဒတိတ်
နူဌာန်ဂ် ဒွါနူ မဟာဗျူဟာ ဒပ်ပွာန်ဗ္ဗာတံ ဖန်ကျိုင်
သွက်ဂွံအုပ်ဓလီု လျှိုဂကူကောန်ညိုင်အရင်တအံ
နကိုရန်တုဲနွံနွံတုဲ ဍဲဒ်ကျိုင်ရ။ ပွမဒးဒ တိတ်နူဌာန်

14 UN Commission on Human Rights, "Principles on Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons," Principle 10, E/CN.4/Sub.2/2005/1, 28 June, 2005, Principle 2. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/50f94d849/principles-housing-property-restitution-refugees-displaced-persons-pinheiro.html>.

15 သွာန်နူ ပဋိပက္ခအန္တရာဲဘဲသဘာဝတံတုဲ ဒွါနူပရေင်သီတိဗ္ဗ ညးဒးပါဒတိတ်နူဌာန် နွံပြးဇးမံင် အလုံညိုင်ဗ္ဗာကိုလေဝ် ပွဲလိက်ဒင်စီရေင်ဏံဂ် ကိုမုက်
စွံအဓိကကို ညးဒးပြိပ်ဒ ဒွါနူပဋိပက္ခဟောင်ရဲ ဓမံက်ထွဲးလဝ်။

၍ကိုစောင့်သော့် ဟိုတ်နု ဒပ်ပွန်ဗာတံ လု
လောန်ကျင် ပွမံက်ပကပ်အခေါင်အရာ၊ ပွမပာ်
ခြာကုမ္မိတ် လျှကောန်ချင်အရင်တံတဲ ကျီဒ်
ကျင်ရ။ ပွဟိုတ်အဓိကဏံ ဒွါလူလူ ဟိုတ်နု

ပေါ်မြိုက်ညးဓါလွာ်တဲ ဒးပါဒ်တိတ် နွံကိုလေဝ်
ဗွဲမၞိၤဂ် ဒပ်ပွန်ဗာတံ ပွမံက်ညးချင်ကွာန်တဲ
ကျောန်ကျင် ပွမံက်ပကပ် အခေါင်အရာမ္မိတ်
ကျော် ပန်သွကျင်ကြာန်နံဂ်ရ နွံၤဂ်။

အကဲအရာဂတမတ်- ပရေင်ဂယိုင်လမျီု ကျော် အရီုဗင်ထံက်ပင်

ပွဲဒေသ ကောန်ချင်အရင် သွတ်အဂ္ဂဲကို သွတ်
ဇုသန်ဂ် ဟိုတ်ဒးဂြိပ်ဒ် နွံတုပ်ကိုလေဝ် အပိုင်ခြာ
အခိုင်အခါကာလ ဒးဂြိပ်ဒ် နုကိုပိုင် ၂၀ သွာ်ပြင်
ဒီကို ပိုင် ဂိတုဗွတ် ညီညါခြင်သာ် အခိုင်တုဟ်ခြာ
ညးညွံနွံ။ သာ်ဂ်ကို အကဲအရာ ညးဒးဂြိပ်ဒ်ဒိုင်
ဒီကိုလျဟ်ဂ်လေဝ် ဗွဲမၞိၤဂ် လုပ်မံင်အာ ပွဲအကြာ
ကွာန်ဒေသတံလေဝ်နွံကျင်တဲ ဗိုပြင်ချေံ ညး
လုပ်ပြင်မံင် ဟံသေင်ကို လေဝ်ဓမ္မတာလေဝ်နွံ၊
နဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ် မလုပ်ကိုသွာ်လေဝ်နွံ၊ နဒ်ဒ်
ညးလုပ်မံင် ပွဲဗွဲ IDP လေဝ်နွံတဲ ဗိုပြင်ချေံ
နွံနာနာသာ်ရ။

ညးနွံဗွဲဗွဲ လွာ်ပယျီုတိသေံတေံ ဝံဆက်ဂျိုင်
တံအာဗွန်ဂ် ပရေင်ဂယိုင်လမျီု ဝါတ်ကွေံကွေံတဲ
ပွဲစရင် အကဲအရာပရေံအိုတ် နွံဒိုင်ဂလိုင်ဂ်

ပါလုပ်မံကိုရ။ သွက်ဝံတိတ်ကျောန်ကမ္ဘောန် မုး
ဗွဲဗွဲ ဖေဝ်ပွန်ဗွဲဗွဲတေံဂြိတ် (အခေါင်မံင်
ပွဲဗွဲဗွဲ၊ ဒးဒိုင်ထပိုတ်ဇွေံမ) ကွေံကွေံတဲ
သွာ်ဝံ လိက်ထံက်ဂလာန်ကမ္ဘောန် အတိုင်
သွာ်ဥပဒေ သွာ်ကမ္ဘောန်သေံဂ်လေဝ် ဟံလေဝ်
သွာ်တဲ ဓတ်ကိုသွာ်ကမ္ဘောန်သေံတံအံး မုး
အောန်နုဂ်ဟေင်ရ ဂွံဝံမာန်။¹⁶ ရဲ IDP နွံဗွဲဗွဲ
လုပ်သွာ်ဂ်ညီတံဂ်လေဝ် သွာ်ဝံဩန်လုပ်
ဂ် ဒးဆိုင်ဒိုင် တင်ကြေပ်ဂြိတ်တုာ်လိုင်ရ။ ဗွဲ
IDP လူတံ သွာ်တိတ်ကွေံကမ္ဘောန်
မုးဗွဲဗွဲ ဖေဝ်ပွန် ဗွဲဗွဲဒိုင်တဲ ညးမဲမဲ
ယဝ်တိတ်ကျောန်ကမ္ဘောန်မုး ဗွဲတီအာမုး
ဒးဒိုင် ထပိုတ်အထံက်ပင် ဟံသေင်သာ် ဒးဒိုင်
ဖေဝ်ပွန်ဗွဲ အထံက်ပင် (ဇွေံမ) ရ။ ကွာန်နွံဗွဲဗွဲ
IDP တံဂ်ဗွဲလေဝ် ဒိုင်ဒိုင် ကွာန်ဒးဒိုင်ပကပ်

16 Human Rights Watch, "Thailand: Refugee Policies Ad Hoc and Inadequate," September 2012. Available at <https://www.hrw.org/news/2012/09/13/thailand-refugee-policies-ad-hoc-and-inadequate>

အခေါင်အရာမှီဟ်၊ ဆေင်ကို ပရေင်ထတ်ယုက် ပရေင်ပညာဂ်လေဝ် ရံရံဂပ်ပံဟွံမွဲ၊ သိုဒးဒင် ပါခြာ အဆံင်၊ ကမ္ဘောန် သွက်ဂွံဂယိုင်လမျို ဂ်လေဝ် ချိုတ်တံပျိုတ်တံ ဟွံမွဲတုဲ အကြာအကြာ ပဋိပက္ခတံဂ် ဒးဒင်ဒိုင်ဘဲဒဏ် နာနာသတ်ပွန်ရ။ ရံင်အာ ဇာပ်ပံဒိုဟ်မွဲး သဇိုင်ရံရံဂပ်ပံ ဟိုတ်နူ ဟွံမွဲကျိုင်ဂ်ရ ရဲ IDP တံ စိုပ်ကျိုင်ဌာန် ဗိုဗိုတ်ဏ်မွဲး ဒှ်စိုက်ပရိုက်ဇှော်ဇှော် သွက်ကွာန်ဇရေင်ဇရေင် တံဂ်တုဲ ပရေင်ဆက်ဆောံ ကောန်ကွာန်ကို ရဲ IDP တံလေဝ် ဟွံစှော်ဗို ကြံင်မျိုဟ်ညးညွဲမာန်ရ။

ဟိုတ်နူအခက်ခဲမွဲလျှုတေံဂ်ရ နအလိုဇကု ဂံရံ ဂပ်ဖဲလဲဂ် ဗိုလိုသွရော အခါသွာန်သျှက်ရံင် မွိုဟ် ဗွဲမပျိုင် ပွဲမွိုပ် ရဲဒဒိုက် ဟွံသေင်သတ်ဂ် ပွဲမွိုပ် IDP ကောံ ရဲ IDP မူးမွိုပ် လျိုလျိုတ်မွဲး သွက်ညးတံ

တင်နင်ပရိုင်

သွက်ညးဒးဒတိတ်နူဌာန်တံ အရီုပင်ချိုတ်တံ ပျိုတ်တံ ဒိုကိုဗွတ်ဂလိုင်လို ဂံမာန်၊ ဂံဒိုကို အခိုင်လို၊ ဒှ်မံင်မူလ ကောံ ဒှ်အာတ်လဝ် သွက်ဂွံ ပြင်မံင်တေံ အကဲအရာ ပရေင်ဂိုကျီုနွံဗိုလို၊ အကဲအရာ သဇိုင်ကမ္ဘောန် ပိုန်ဂြပ် ကောံ အကဲအရာ ကမ္ဘောန် ပရေင်ဗိုဟ်လလမ်၊ လညာတ်သွက်ဂွံဒှ်

သောံဂျိုင်တံလှိုင်တုဲဒှ် ဒးပတေံဒိုင် ဂကောံရီုပင် ထံက်ပင် ပရေင်မွိုဟ် နူချိုင်နာနာ၊ ဂကောံ EAO၊ ဗွိုင်ကောန်ဒေသ၊ ဂကောံ ပရေင်ဘာသာတံရ။ ဆူး လျှဟ်မွဲး တွဒါန်တံလေဝ် ဖအောန်ဖျေံကျိုင် အထံက်အပင်ကို၊ သွက်အနာဂတ်ဂ်လေဝ် ဟွံ ချိုတ်ပျိုတ်ရကို၊ ဂွံင်ဍုန်နဲကဲ ဂံရဲဂ်လေဝ်ဟွံမွဲ ဟွံဆိုကိုဂ်ရ ပွဲမွိုပ်ရဲဒဒိုက်ချိုင်သေံဂ် စိုတ် ချောပ် စိုတ်ခါတ်စှော်တံနွံကျိုင်တုဲ ပရေင်ချပ် ပြိုဟ်ဂစိုတ် ဇကုဇကုလေဝ် ဂျိုင်ကျိုင်ရ။ မွဲသတ်ပွန် ပရေင်ချိုချိုက်ပျဲပျပ် အပွဲသို၊ ပရေင် ဝေင်ဇျိုင်လံင်လှဲ၊ ပရေင်ဂဠုမာဲ ကောံ စောဲလံာ် အရက်သုရာတံလေဝ် နွံကျိုင်တုဲ အကဲအရာ ပရေင်မံင်စံင်မွိုဟ်ဂ် ပရေင်စှော်မံင်ဏောင် မေက်ထွဲး လဝ်လေဝ် ဂွံဆို ကေတ်။¹⁷

အထံက်ကို ပရေင်ဗိုဟ်လလမ်နွံသတ်လို နမပွံ သတ်ဏ် ညးတံတီပရိုင် ချိုတ်ပျိုတ် ချိုက်ပေင်တုဲ ညံင်ဂွံဖျေံ သျှတ်သွာတ် မာန်ဂ် ဒးပရးကိုပရိုင် နကို ဘာသာညးတံ မကျိဟ်ကေတ်မာန်ဂ် ကိုရောင်။ ဗိုပြင် ဂွံတင်နင်ပရိုင်ဂ် တွဟ်ခြာ ညးညွဲနွံကိုလေဝ် ဒင်သဇိုင်ကိုနဲကဲ သွက်ဒးရဲစှ်

ကျော့ အကဲအရာလက္ခဏာတို့တွင် ညးဒဲးဒဲးတိတ် နူဌာန်တံတီ တင်နင်ပရိုင် ဟုံတုပ်ညးညွှတ်လောင် ညးဆီဂဗသွန်သျှက်တအ် ဟိုပွဲတိတ်ကျင် သွက် လိက်ဒိုင်စီရောင်ဏံရ။ ဒဲးပိုင်အိုတ်ဂ် စပ်ကို အကဲအရာကမ္ဘောန် ပရောင်စိုဟ်လလမ်တုဲ ဒဲး တန်ဒိုင်ဒိုင်ညးညွှတ် ဟုံဟို၊ ဟိုဗခိုဟ်လင်ပရိုင် သွေးရ၊ ဆဂ်သွေးဟုံသောင် ပွဲပွဲပွဲဌာန်ဒေသ

သွက်ဂွံ ပလံင်ဖျံစွဲ ညးတံဂ်လောင် ဒဲးဒိုင်ဒိုင် ခွင်ပေါ်ဗျိုက်ဖိုဟ်ဏောင်ဂ် ဟုံဟိုလ် ပျုဟ်ဂ လက်လင်ပရိုင်ရ၊ ဗိုဂ်ကို ပရိုင်သိုင် (တင်နင် ပရိုင်) ညးဒဲးဒဲးတိတ်နူဌာန်တံ ဂွံမိုင်လင်နူ NGO ညိုင်နာနာကို UNHCR ဂ်လောင် ပရိုင်ဗျိုက်ကံ ပေင်ဟုံသောင်၊ ရဲကေတ်လင် တင်နင်ခိုဟ်ဟုံတုဲ ဟို ကလိုဟ်လင် ကျော့ညးတံရောင်။

ဖျေံသျှတ်သွာတ် သွက်အနာဂတ်မွဲး တင်အဓိကဂ်

တိုင်ကံကျော့အိုတ် သွက်ညးဗွဲမဂ်ိုင် မဒဲးတိတ် ကျင်နူဌာန်ဂ် သွက်ညးတံဂွံ ကျောင်စံမိုင် ဒွါမူလ ဟုံသောင်သံဂ်သွက်ဂွံကျောင်စံဌာန်ဇေရောင်ဇေရောင်တံ ဟောင်ရဒ်တုဲ တင်နင်ပရူပရာ ထွေးလင်သွက်ဏံဂ် ဒိုင်တင်သွက်ညးတံ ဒဲးဖျေံသျှတ်သွာတ် နကို ဓပ်ပတေ်ညးတံရဏောင်။ ညးလျှိုတ် မိက်ဂွံ

ဆက်မင်အာပွဲဒွါတန်တံမင် လျှိုတ်ဏံရတုဲ သွက်ဂွံ ဂယိုင်အာလမျို အဓာန်ဂတဂ် ညးတံနွံပွဲက်ကို အထက်ပင်ရ။ မွဲပွဲက် ဒွါမွဲမွဲ ဒိုင်အထက်ကို ပရောင်ထတ်ယုက်၊ ပရောင်ပညာညးတံ သိုက် ကြောင်ဂတာ ညးတံဏောင်မွဲး ညးတံမိက်ဂွံပိုင် မင်အာပေင်ရ။

ပရောင်ဂိုကျို ဆောင်ကိုဘဝရပ်

အတိုင်လဟို ညးသွာန်သျှက်တံမွဲး ပရောင်ဂိုကျို ဆောင်ကိုဘဝရပ်ဂ် ဒိုင်အရာကိစ္စဇေရောင်အိုတ်မွဲရောင် တုဲ ဒွါမင်မူလကို ဟုံသောင်သံဂ် ဒွါတူဟ်ဟ် ရန်လင် သွက်ဂွံဖျေံစွဲညးတံကို ပြဟ်ဟ်ဏံ ဂွံကျောင်စံ ဖျေံသိုင်ဂ် ဖျေံစိုတ်ပရောင်ဂိုကျို ဟုံဂွံဏီ ဂးကျင်အိုတ်ရ။ ပွဲညိုင်ဗာဏံ ဒွါဒေသလျှိုလျှို ဖအောန်ဖျေံ ပဋိပက္ခ နကိုအစီဇန် (ရန်တွံ) နွံနွံ ဗက်သက်ဂတာပ် ရဲဒိုင်ကို ရဲ IDP တံ

ညိုင်ဂွံကျောင်စံဂ် နူဂကောံနာနာတံ ကိုဒိုင်ဇြဲ ဟတ်ဓရိုဟ်လောင် နွံကျင်ရ။ ဆူး ဂွံကျောင်စံဂ် ညးတံဒိုင်ဒိုင် ဓဝိုင်ရ။ မူဟိုတ်ရော ဟိုမွဲး ပွဲညးတံ တင်ထွေးဟိုတ် နွံချိုတ်တံပျိုတ်တံတုဲ ယဝ်တီ ကျိုဟ်လင် ဟိုတ်ညးတံသွေးဒိုင်ဒိုင် ဓဝိုင်ဂ်မွဲး ပွဲအရာ ဖျေံအစီဇန် သွက်ဂွံ ကော်ဖျဲညးတံဂ် ခွဲဒိုင် အထက်ကို ပရောင်ဂိုကျိုညးတံ၊ ဒိုင်အထက်ကို ပရောင်စိုဒွါမင်မွဲ ဂုဏ်သိက္ခာညးတံအ် မာန်ရောင်။

သွက်ညးကွေင်စံဌာန်တံ စိုပ်အတေံတဲ ဒးဆီဂ ဗမာန်ကွာအိုတ်ဂ် ဗွဲတေင် အန္တရာဲပရေင်ဂီကျီ ညးတံရ၊ မံင်အာလအ်အ် (ဒုင်ဇေဉ်) မှုး ဝံမံင်ဂီဂီ ကျီကျီကောင်ဂ် ညးတံဟံဂံင်ဖျေံစိုတ်၊ မွဲဟ်ဒး တာလျိုင် မင်မွဲပရေင်ဂီကျီ ညးတံဂ်လေဝ် မင်မွဲစိုဒ္ဒါကို ညးတံကောင် ဟံလုလောန်လျှု ညးတံရောင်ဂ်လေဝ် ညးတံဟံဂံင်ဖျေံစိုတ်ရောင် သိုဝ်ပံင်ဝံသံဏံတဲ ပ္တေင်ကိုဟိုတ်နွံမံင်ဂလိုင်ဂ်

ဣဏံ ဒ်တင်အဓိက မွဲတင်ကိုရ။ ဒ်သံဂ်ရ ဒးသွမ္ဗုဟ်နက်ကိုဓဝ် ပရေင်ဂီကျီညးတံတဲ ညံင် ဟဝံဒးမုး "ညံင်ဟဝံ ပလံင်ဖျအတေင်" ဂ် ဒးမင်မွဲရောင်။ ဌာန်ဂ် ဒါဂ် ဒ်အန္တရာယ်ကိုလမျီ ညးတံ အခေါင်ဗွးဗးညးတံကောင်မွး ပရာန် ကိုစံအတေင်၊ ထောကိုစံအတေင်၊ ပလံင်ဖျ ဗွဲအ နိုင်အပိုင်ဂ် လးလးသွ ဟဝံရောင်။¹⁸

ပရေင်ဂယိုင်လမျီဗုင်ဂွံ၊ တိ ကောံ သိုဌာန်

သွာန်သျှက် ဝံဗွဲမဂ်ဂ် မှုးနူကိစ္စပရေင်ဂီကျီ တဲ ဒးမံင်ဒါလီ၊ မုကမ္ဘာန်ဝံကောန် ဗိုလီဝံစ သုင်အာဂ်လေဝ် ညးတံဒ်ဒိုင်ဓဝ်ကောင် ဂးကျင် အိုတ်ရ။ ညးတံ ကွာဟံစိုပ်ဘဝဒးဒ်တိတ်နု ဌာန်ဏံ နညးမွဲမလေဝ်ကို နဗျိုင်လေဝ်ကို ပိုင်ပြီ လဝ် တိတအ်ကိုကောင် ဗွဲမဂ်ဂ်ဟိုဂးကျင် သံဂ်အိုတ်ရ။ အပွဲဂ် မွဲဟ်လျိဟ်ညိညညညရ ဝံလဝ်တူးလိက် အခေါင်ပိုင်ပြီတိဂးရ။ က မ္ဘာန်သီတိဏံဂ် ပွဲသျှင်ဗွာဏံမွး ဒ်ဟိုတ် ပရေင်ကောံဆဲးဇော်ဇော် သွက်ရဲကွာန်ရး မဂယိုင်လမျီ နကိုကမ္ဘာန်တိတ်တဲ သွက် ညးဒးဒ်တိတ်နုဌာန်ကို သွက်ညးဒးဒ်သီတိတ် မှုး ဒပ်ပွာန် ဟံသေင်သံဂ် သွာပိုန်ဂြပ် ပုဂ္ဂလိက

တံ သီကောတ်လဝ် တိညးတံနွံတဲ ညံင်ဝံဝံတိ ဟံသေင်သံဂ် ညံင်ဝံဝံ ဂျဟ်အလေံဗျန် ဝါတ် ညံင် ညးဒးတိုန်ဗျိက်ပွာန် လျှိုင်ကိုရ။ ပွဲဒေသဗွဲမဂ်ဂ် မွဲကိုပေါပဋိပက္ခပွာန်ဂ် ကောန် သျှင်အရင်တံ ဒေတ်ဗက်မံင် သွာတ်တိဗျ အတိုင် အခိုက်ပြဝေဏီတဲ ဒါနုအလိုအသီဗွာ ဟံသွသဗျိက်ရ ဒးကွေင်အာတ်ကောတ်တိ ဒးဒင် သီလဝ်ဂ်သွးဟံက အခေါင်အတိတ်ဇကုရဂ်လေဝ် မင်မွဲစိုဒ္ဒါကျင် ဟံမာန်ရ။ ယဝ်ရံင် အလံသျှင်ဗွာမွး ဒါနုသီတိဏံ ညးဒးဒ်သီတံ ညံင်မွးဆိုမံင် တင် ဝါတ် ဇော်ဇော်ကို ညးဒးဒ်တိတ် နုဌာန်တံဂ် သွာင်နုပရေင်ဒးဒ်သီတိတ် တင်ဝါတ်ဂါတ် ဇော် ဇော်တုဟ်ဟံဂ်လေဝ် ညးတံ ဒးထပ်ဆိုဗျန်ရ။

18 Amnesty International, "Syrian Refugees at Risk of Being Returned," 17 October, 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.

မြို့ပြညးဒွာဲဝါလိုမ္မံယျ မာင်ယျလောင် ပွဲတျီရးသံဇွှင်သွင်ကျာ [ဗိုရုပ် - နူဂကောံ PV]

တင်ပထမ- ဘဝဦးတံ ဒးဒဲတိတ်ကျင် နူဌာန်ဂ် လအ်ကျင်ကို ဇော်သွာ်ဣရ။ မွဲဟ်ဒးဂြိပ်ဒဲ ကြဲကြဲဏံ ဗွဲမဂြိုင်ဂ် လုပ်ကေတ်ထောံဒွါ ပွဲတိ ညးမဂြိပ်တိတ်ကျင် ကွာကွာတေဂ်တဲ ကိစ္စ က္လောင်အာတ်တိတ် သွက်ဂွံထဲ ဂြိုင်အာရန္တ။ တင်ဒုတိယ- ပွဲညးဂြိပ်ဒဲတိတ်ဗွဲမဂြိုင်တံ တွး လိက် အခေါင်ပိုင်ပြီတိ ဗွဲသ္မောင် သ္မောံ ထွးသက်သီမာန် ညံင်ရဲလိက် အခေါန်ပြေ (ပြေစာ) မဂ္ဂလဝ်တဲတဲတံင်လေဝ် ကျေအိုတ်အာပွန်ရ။ ဓိုန်ဂ်လေဝ် ပွိုင်သ္မောံ တဲတဲကျင်ဏအ် ညးဍုင် ကွာန် ကောန်ဍုင်ဗွာတံ တီညာတ်ကွးကျင်မွဲဂ် သက်သီအခေါင်ပိုင်ပြီတိတ် ညးတံထွးမာန်အာ ကွာလေဝ် တိဒးဒင်သီဂ် ကာလဂွံမှ ဂွံဏောင် (ဇွာ်ထွးသက်သီမာန် က္လောင်ဂွံ ဟံသောင်ရောင်) ဂ် ဂွံတီကျင်ရ။ တဲပွန် ကမ္ဘောန်ဒးကေတ် လိက် အခေါင်ပိုင်ပြီတိဟိုဂ်လေဝ် လိက်သ္မသ္မိ ပအပ်တိ

(လိက်ကိုအခေါင်ပိုင်ပြီတိ) ဟံသောင်ရ၊ ဆဓိတ် သ္မ သ္မိ အခေါင်ကျောန် အခေါင်စကာ တိဟောင်ရ။

တိမ္မးဂ် ပွက်ဇော်ဆ သွက်ဂယိုင်လချီဗုင်ဂွံ မွဲဝေရ ဟံသောင်၊ သွက်အခိုက်ကွာယေန်သ္မောင် အင်္ဂလက် သန် ဂကူကောန်ဍုင်အရင်တံင်လေဝ် ပွန်ဣဟ် ဟံမာန် ဒ်ပဓာန အနုဂ္ဂရောင်။ ပွဲအရာချပ်ဗွာ သွက်ညးဒးဂြိပ်ဒဲတံ ဂွံက္လောင်စဉာန်ဂ်မ္မး အရာ ဒးက္လောင်ဖန်ဗပေင်ကိုတိဏံ ဒ်တင်အာတ်မိက် ဂြိုင်အိုတ်တဲ ပွဲတင်ဂမ္တိုင် ဒးချပ်ကွာအိုတ်ဂ် ဣ ဏံဒ်အမိကမ္မကိုရ။ အရာဒးက္လောင်ဖန်ကိုတိဏံ ဒ် ကမ္ဘောန်ဒးဖန်ကံတို့ရောင်တဲ ယဝ်ရဗိုလီလေဝ် က္လောင်ဖန်ကိုတိဟံမာန်ရမ္မး သွက်အရာညးတံ ဒး လေင်ချော်ကျင် ကရော်တိ ဟံသောင်သံဂ် မပ္ပံ သ္မုသတ်ဒန်၊ တိရစ္ဆာန် မွဲဟာန်တိဒးဒင်သီတံင် အတိုင်ဣဟ်ကာလဟောင် ဒးလေံကို ဩန်ရောင်။

ပရေင်ထတ်ယုက် ကော် ပရေင်ပညာ

ပွဲကွာန်မူလညးတံင် ဟိုတ်နူ ဟံမွဲကို ကဏ္ဍ ပရေင်ပညာ ရံရံဂပ်ပံ၊ ဟံမွဲကို ကဏ္ဍမင်မွဲ ရံင်စံင် ပရေင်ထတ်ယုက် ရံရံဂပ်ပံဂ်ရ ညးတံ သ္မောံက္လောင်စံ ပွဲကွာန်မူလ ညးတံပွန်ဂ် ဗွဲကိုပ်ကွာ ညးတံ မိက်ဂွံကိုသိုင်လဝ် ဘာဇ္ဇောန်လိက် ကော် ရင်ဂဉဲ (ဗွမ်ဂဉဲ) ဏောင် ညးသွာန်သျှက်တံ ဂးရ။ တင်ဏံဂ် ဗွဲတေင်တေ် ခေံဒ်အရာ ကိစ္စဇော်ဇော် သွက်ဂြောင်ဂတာ အဝဲကာယဟံခံင်

(အဝဲခန္ဓကာယ ယုတ်ဒေက်ကျင်) ဒွါနူဘဲမာင် တိုပ်တိ၊ ဒွါနူဒးဒင်စကာကမ္ဘောန် ဗွဲအဓမ္မ ကော် ဒွါနူဒးဒင်ပျဲပျာ်တံရ။ ဗွဲမဂြိုင် ကဆံင်ဍုင် ထကေဝ် ပရေင်ပညာ ကော် ပရေင်ထတ်ယုက် ညံင်ဂွံခိဟ်သျှင်တိုန် ဒးကျောန်တုာဂလိုင်ဏီ ဏောင်ကိုလေဝ် ညးဒးဂြိပ်တိတ်ကျင်လျီတံဒွါက္လိဂ် ပရေင်ပညာလေဝ်လေဝ် ဒွါမင်မွဲ ပရေင်ထတ်ယုက် လေဝ်လောမာန် မပ္ပံ လျှာဍုင်မွဲမွဲဒွါ၊ ဗွဲမဂြိုင်တေ်

ပွဲကရပ်ကွာန်ကြော့ညးတံ ဟံ့သေင်သံာ် ပွဲကရပ်
ဒါညးတံတန်တံမံင် လျှဟ်ဂ်ကို ညးတံမိက်ဂွံ
ပြင်လုပ်ရ။ လျီုဍုန်ဂ် ကောန်ဍုန် ရဲညးဒဒိုက်တံ
လုပ်မံင်လပ် ဘာအလိုအသီသေံတု ပွဲဘာတံဂ်ရ
မိမတံ မိက်ဂွံကိုဆက်ကတ်အာ ပညာဍုန်။ ကိစ္စ
ဟံ့မိက်မံင် (မိက်ဂွံပါဓလေတ်) ဘာအလိုအသီဗျာ
ဂ်လေပ် ဒါလို အခိုင်လို ကျွေင်စံဏောင် ဖျေံ
သျှုတ်သွတ်သံာ်ဏာန်မုး ညံ့ဒ်တင်နင်ပရိုင်
သွက်ရဲသွာန်သျှုက်တံဍုန်ဏောင်။ (ဝါ) ညးသွာန်
သျှုက်တံ ဖန်ကိုတင်နင်ပရိုင်ဍုန်ရောင်။

သွက်ညးကျွေင်စံဍုန်တံ ဒ်တင်ဝါတ်ဂါတ် ချိုတ်
ပျိုတ်မွဲဍုန်ဂ် စရဲဒုတ်ထကေပ် အ္စာဂဉ္ဇဲ ကော်
စုတ်တဲအံင် ပရေင်ပညာ နူဘာတံ ပျိုတ်ကိုလပ်ဂ်
ညံင်ဂွံသွက်သမ္ဘိ။ ဗိုဂ်ကို စုတ်တဲအံင် နူဘာ
ဗျိုင်ဂကောံ EAO ကော် စုတ်တဲအံင် နူဘာ ဂကောံ
မှာဇန်တံကို ညးတံ မိက်ဂွံကို အလိုအသီ သွသမ္ဘိ။
ဗိုန်ဂ်လေပ် အလိုအသီဗျာဂ် စုတ်တဲအံင်ကျိုင်
နူဘာ ဗိုဗိုတံဏာမုး ဟံ့သွ သမ္ဘိရ။ တင်ဏာ် နကို
ကွးဘာတံ မိက်ဂွံ ဆက်ကတ်ပညာ ဟံ့သေင်သံာ်

အာတ်မိက် သွက်ဂွံတိုန်တက္ကသိုလ် ပွဲဘာအလို
အသီဗျာကိုမုး ပညာဇကု ကတ်ကျိုင်လပ်ဂ်
ညံ ပတုကိုဖို ဒါဏာန်တု နကိုရဲဒးဂြိပ်ဒတံ
သွက်တောပ်အနာဂတ်ညးတံ ပျော်ပရေင်ပညာ
နွံကိုဒုတ်ထကေပ် သျှောံမံက်ဂတပ်တိုန်မာန် အလို
အလိုညးတံ ဂစာန်ကတ်လုတ်ကျိုင် ဂြိုင်ကိုသွာ်ဂ်
ဒင်ခွေပ်ကျေံ ဒါဏာ်ရ။¹⁹ အ္စာ/အ္စာဗျောံ နူဘာ
တံဂ်လေပ် ဟိုတ်နူ ဟံ့ဒးဒင် သွသမ္ဘိ ဒုတ်ထကေပ်
ညးတံဂ်ရ ဟံ့ဂွံကမ္ဘောန် ပွဲဘာအလိုအသီတအံရ။
ကွးဘာ တြံတြံတြံတြံ လျီုလျီု နူဘာ ဗျိုင်ရဲဒဒိုက်
နူဘာ သွာကမ္ဘောန် ဆဲးပြင်ဍုန်တံဂ် ဂကောံမှာ
ဇန်သွာင် ညးသျှိုင်ကွာန်တံ ဧွောံပအပ် စွံကို
ပွဲဘာ အလိုအသီဗျာဂ် ပရေင်ဇော်မောပ် လျီုလျီု
နွံကိုလေပ် ဣဏာ် လာတ်ပရဲ ဒင်သဇိုင် ကိုမူဝါဒ
ဗျာပ်အလုံမွဲသျှိုင် ဟံ့သေင်ရ။ ဂကောံတံကို ညး
တာလျိုင် ပရေင်ပညာဒေသတံ ဟိုတ်နူနွံကို ပ
ရေင်ဆက်ဆောံ မကျောံကွကျိုင်တုတုတေံ တု
လ္လိဂွံ အကဲအရာ ဏာ်ရောင်။

19 Karen Refugee Committee Education Entity, Karenni Education Department, Karen Education Department, Karen Teachers Working Group, and Karen Women's Organization, "Refugee Student Transition: Policy Position and Program Recommendations," October 2015. Available at http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Refugee_Student_Transition_Policy_Position_Program_Recommendations_Oct2015.pdf.

မြိုင်ညးဒွဲဝဲါလိုမ္မဲယျ မာင်ယျလေဝ် ပွဲတှ်းရးသံဇွော်သွပ်ကျာ [ဗိုရုပ် - နူကောံ PV]

အရိုဗင်ထံက်ပင် သွက်ညးဣွင်စဉာန်

ပွဲအရာဣွင်စဉာန်ကို ဟံသေင်သင်္ဂှ် ပွဲအရာဣွင်ဗျေဒ္ဒါဝါကို အရိုဗင်ထံက်ပင် နွံပွဲက်စိုတ်လိုရောဟိုက် တုဒါန်ချင်သ္တိုင်တံ သွလပ်သမ္တိတုဒိုင်ရတု စံအတိုင်ဆန္ဒဧကုဧကုမွဲး ဇွောံမအကွက် ပိဂိတုကို သွက်ပရေင်ပလံင်ဗျိုင်တံဂှ် နူဗျိုင် ဖန်ပွဲက်ကို “နူအစီဇန်ထံက်ပင် ညးဣွင်စဉာန်” သွက်ညးမစဉာန် တံဂှ်ရောင်။²⁰ ဆူးရဲညးဣွင်စဉာန်တံ သ္တောံပွဲက်ဗျေဒ္ဒါ ဂယိုင်လမျိုဗုင်ဂွံတန်တန်ကြန်နုဗျိုင်ဒ်အခက်ခဲတုဂလိုင်ဏီဏောင်။ ဗွဲတေင် ညးဗွဲမဗျိုင်တံ ဒ်တိတ်ကျိုင်လအ်ကို ဖျောံသ္တုာ်ရဒ်တု ဣွင်စဉာန် တေ်လေပ်ဒးပတေ် ကဗျေဒ္ဒါဗျေဒ်တေ် အရိုဗင်ဆစိုတ်ဂှ် ဗိုလီုလေပ်ရံဂပ်ဟံမာန်ရောင်ဂှ် တီကေတ်မာန်ဏောင်။ ဒးကျောန်တိုလွီစ ကဗျေဒ်ဗျေဒ်ဒးဣွင်ပလေပ်တိ အိုတ်အခိုင်ဏီဏောင် အခါဂှ်မွဲး သွက်ဂြောပ်ဂတာ ညးကိုညးဂှ် ဒးနွံကို

အထံက်ပင်ဇွောံမ၊ ပရေင်ပညာ ဟံဒးအိုတ်ခရိတ်ကောံ အရာမင်မွဲ ပရေင်ထတ်ယုက်တံ ဒးရံဂပ်ဒးကွစိုပ်ရောင်။ ပရေင်ထံက်ပင် သာ်ဏဟံမွဲမွဲး သွက်ဂွံသောင်ဣးအာ ပရေင်စသုင်မင်စံင်ဂတမတ်ဂှ် တိဗျေဒ်ဧကုလေပ် စိုပ်အဆင်ဒးသွံစ ဂျဟ်တန်နီဏောင်တု စိုပ်အာဘဝသ္တုာ်ဗျေဒ်လိုင်စတု ဟံသေင်သင်္ဂှ် ဒးပြင်တိုန်ချင်တု ယဝ်ဒ် အကောံအရာ ဂျိုင်ကို အန္တရာဲမွဲးနဒ်ဒ် ဘဝသ္တုာ်ဗျေဒ်ဆဲးပြင် ဂွံဂျဟ်လိုင်ညိညိဂှ် ပရာတ်စိုပ်အာ ဘဝမွဲးမင် ပွဲအရာပ်တျိုင်တူးချင်တေ်ဏောင်။ ဒ်သင်္ဂှ်ရ ရဲဣွင်စဉာန်တံ ဘဝညးတံ ညးတံညင်ဂွံ ဒက်ပတန်တန်နီဏောင်မာန်ဂှ် တမ်ကဗျေဒ် တမ်ရိုဟ်ညင်ဂွံနွံ ချိုတ်တံပျိုတ်တံဂှ် ဒ်တာလျိုင် အဓိကအလိုအသီဟေင်ရ။

သွက်ရဲစဉာန်ကို အတာဒ္ဒါတုဟ်ဟ်

သွက်ရဲစဉာန်တံ အခက်ခဲနွံဏီဂှ် ကိစ္စတူးလိက်ထံက်ဂလန် တူးလိက်အထံက်သက်သီ မလုပ်သ္တောံ ဟံသေင်သင်္ဂှ် တူးလိက်နူကဏ္ဍပရေင်အုပ်စုပ်တံလေပ်ကို၊ လိက်ထံက်ဂလန်

လုပ်သ္တောံ နူဗျိုင်ရဲဒ်ဒိုက် ကောံ IDP တံလေပ်ကို ကိစ္စလိက်တံလေပ် ဒ်အတာဒ္ဒါ ဟံသေင်သင်္ဂှ် ဒ်အန္တရာဲမာန်ရ။ တုတုကျိုင် (နူကွာဟံဂွံဒးဂြိပ်ဒ်) တေ် ပွဲညးတံ လိက်ထံက်ဂလန်လုပ်သ္တောံတံ

နွံကွာလေဝ် ဟိုတ်နူ ပဋိပက္ခသ္မာတ်ကျင် ဟံ သေင်သံာ်ဟိုတ်နူ ဒးဒုင်စံင်ကွာန် ဟံသေင်သံာ်ဟိုတ်နူ ဒးဒုင်ရပ်စကာအဓမ္မတုဲ ညံင်ဂွံဗ္ဗးဘဲ ဒးဂစာန်ပါဒ်ဂှ် ညးလီုလေဝ် သွံတြိဟ်နက် ကပ္ပဂတာပ်ဟံသေင်တုဲ ဒးထောံကျင်လဝ် သ္ဗးရ။ တ္ၚးလိက်တံာ် သာ်လီုလေဝ် က္လေင်ဂွံမာန် ဟံသေင်၊ ဒးဒုင်ပလိုပလာ် ဒးဒုင်စံင်သ္မိံ စံင်ဌာန်လေဝ် နွံမံင်ဏောင်တေ့ၚ ဌာန်ဒွါလီုစံရ သွက်ဂွံထွေးသက်သီ ဒဒ်ကောန်ချင်ကို၊ ပွဲအရာထွေးသက်သီကိစ္စ ပရေင်ပိုင်ပြီ မပ္ပံတိတံာ်ကို သာ်လီုလေဝ် ထွေးဟံမာန်တုဲ ဣဏာ် နီုအရာညးတံ ဒးချောလေင်ကျင် တ္ၚးလိက်ထံက်ဂလာန် ပွက်ဇှော်ဇှော်တံရ။ ညးလျီုမွဲမဂ္ဂိုင်တံဍုန်လေဝ် ဟိုတ်နူဟံဒးဒုင်သွသမ္ဘိကို၊ ဟိုတ်နူမံင်ကျင် ပွဲကွာန်ရးဒေသ ကောန်ချင်အရင်တံကို၊ ဟိုတ်နူမံင်ကျင် ပွဲဗွိုင်ညးဒဒ်ကံတံကိုရ ပွဲညးတံ စရင်ဒ်မ္မိဟ်ကို စရင်ပြောင်ဂတာကို တ္ၚးစုတ်သမ္ဘိကောန်ချင်ကို ဟံမွဲကျင်မံင်ရရံလေဝ် နွံမွဲမဂ္ဂိုင်ဂွင်။

တုဲဍုန် သ္မောဝ်ဥပဒေ ချင်ဗ္ဗာစကာဒွင်လျဟ်ဂှ် ဒ်ဥပဒေစက်ခေတ် မဒေတ်ဗက်ကျင် နူလက်ထက်ခေတ်ကံလဝ်နီုတေရကိုလေဝ် လမျီုနွံမံင် ဖိုဟ်တုဲအပွဲဂှ် ညးပိုင်အဝီတံ ဗီုဒးစိုတ် ချက်ရဲစကာဒွင်ဥပဒေလျီုလျီု တံဖိုဟ်ရ။ ဥပဒေဖန်ဖက် ပရေင်မ္မိဟ်လုပ်တိတ် ပွဲချင် (လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ) ကောံ ဥပဒေ ဂကောံဟံလုပ်သ္မောဝ် (မတရားအသင်း ဥပဒေ) တံာ် သွက်ရဲတန်တံ ပွဲချင်မူး ကောံ သွက်ရဲပြိပ်ဒ် လုပ်ဗ္ဗဒွင် ပွဲဒေသတီဍုင် ဂကောံရပ်လွဟ် ကောန်ချင်အရင် EAO တံာ်မူး ရပ်ပျီုနမံင်ဒုဟ် နကိုဥပဒေတံဏာ်ရ။ ဣဏာ် ပ္တောင်ဥပဒေ အဓိကနွံဂလိုင်ဂှ် ထွေးဏာဥပမာကို ဥပဒေဓါဏာ်ရ။ အတိုင်ဥပဒေတံဏာ်မူး အခိုင်ဟံရဲစုတ်ဒုဟ် ကေတ်အရေင်ကု ရဲဒးပြိပ်ဒ်တံမာန် ရောင်တုဲ နကိုဥပဒေ ဒးဒုင်ကေတ်အရေင် သာ်လီုမာန်ကိုရောဂှ် ဟံတီကျိဟ်လဝ်မူး ပရေင်စံဌာန် ညးတံာ် သ္မောဝ်ဒွင်ကို ပရေင်ဂီုကျိ ဏီရောင်။

ပွဲအရာဒးပြိပ်ဒ်တိတ်နူဌာန်ကို လဆီုဂဗ ညးဗြဲတံ

ပွဲအကြာပဋိပက္ခကို ပရေင်ဝးပကပ် အခေါင်အရာ မ္မိဟ်တံာ်မူး မ္မိဟ်တြုကို မ္မိဟ်ဗြဲ ဗီုဒးဆီုဂဗ ဗီုဒးဒုင်စသိုင် ဟံတုပ် ညးသ္မံတုဲ လျှူအကဲအရာ

ဗီုပြင် ဒးပြိပ်ဒ်လေဝ် တေင်နွံကျင်ဍုန်တုဲ လျီုလျီု ပွဲအရာ ဒးပြိပ်ဒ် မ္မိဟ်ဗြဲဗြဲတံ ဒးကျိက်ပံသိုက်နီု ညးတံလေဝ် နွံကျင်ကိုရ။²¹ မ္မိဟ်ဗြဲဗြဲတံဝံ ဒွါနူ

21 For more on the impact of conflict on women, see: Karen Women's Organization, "State of Terror: The Ongoing Rape, Mur-

ဒ် မှိုဟ်ဗြဲဗြဲကို၊ ဒါနုဒ် ကောန်ချင်အရင်ကိုတဲ
အရာပါခြာဆက်ဆောံ ပွဲပရေင်မှိုဟ်ကို ပရေင်ဒး
ဒင် ချီချိုက်သွမာန် ပရေင်ပကိုပရာပ် နာနာသတ်ကို
ဒးဒင်ကျင်လျိုန်တဲ ဗွဲတွေင် ပွဲအကဲအရာ နွံကိုပေါ
ပဋိပက္ခဂ်မွဲး ဒါနုလိင်ဟုံတုပ် ဒးဒင်ပလိုပလာ် အ
ခေါင်အရာမှိုဟ်လေဝ်နွံကျင် မွဲဏှံ မွဲဏှံရ။²²

အခါရ ဒပ်ပွာန်ဗွာတံ စုက်ကြပ်ကျင်မွဲး မှိုဟ်တြု
ညောတ်ဇှော်တံ ဂြိပ်လုပ်အောင်လေတ် ပွဲဂြိပ်တဲ
ညးဗြဲညောတ်ဇှော် ကော် ကောန်ဇှော်ကို ညးဗျုဗျု
တံရ သျှံဒင်ပွဲသို့။ လ္လောင်မွဲး မှိုဟ်ဗြဲဗြဲတံ
ဒးဒင်စကာ စူးမှိုဟ်တြုတြုတံတဲ ပါနု ဒးဒင်စကာ
ဒးဒင်ကျောန် နနဲမှိုဟ်တြုဂ် ဘဲဒးဒင် ချိုက်ဂရိုက်
ဘဲဒးဒင် ပလိုပလာ်တံလေဝ် ဒးဆိုကျင်ကိုရ။

ရန်ကိုမိက်ဝံကိုပရိုက်ဒဒိုက် ကုညးချင်ကွာန်၊ မိက်
ဝံကို ဒုဟ်ဒဏ် ကုညးမရီပင် ထံက်ပင်ဒိုင် ဂကောံ
EAO တံတဲ ဒပ်ပွာန်ဗွာတံ စကာကျင် နဲကဲချီချိုက်
သွမာန် ပလိုပလာ်ဘဝညးဗြဲ ချိုက်ဂရိုက် ဘဝ
ညးဗြဲ နဗိုပြင်နာနာသတ်ရ၊ ဒ်သတ်ရ ဘဝညးဗြဲ
နွံပွဲဒေသ ပဋိပက္ခဂ်မွဲး ညံင်မွဲးကွာ်ဒိုင် အကြာထွ
ဒုန်ကောက်ကိုရ။²³

ပွဲပရေင်ပဋိပက္ခလွဟ် ကော် ပရေင်ဒးဒင်ဖျုပြင်
ဏံ မှိုဟ်ဗြဲဗွဲမဂြိုင်တံ စက်အာလေင် အခိုက်ကွာ
ပြဝေဏီကေုတဲ ဒးကောတ်ကျင် တာလျိုင်ရ။ ဒေသ
လျိုလျို နွံပွဲဗွိုင် ပဋိပက္ခ(ဗွဲမုက်ပွာန်) မွဲး မှိုဟ်ဗြဲတံ
ဒးသွကျင်ညှိပ်ပရေင်အုပ်စုပ်ကွာန် ဟုံသေင်သတ်
အခါရ မှိုဟ်တြုတံ ဟုံမွဲမွဲး ကဏ္ဍပရေင်အာကျိပ်

der, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State,” February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>. Trocaire and Oxfam, “Life on Hold: Experiences of Women Displaced by Conflict in Kachin State, Burma/Myanmar,” June 2017. Available at <https://www.trocaire.org/sites/default/files/resources/policy/life-on-hold-trocaire-oxfam-2017.pdf>. Women and Child Rights Project (Southern Burma), “Mon Women, the Military and Forced Labor in Mon State,” March 2009. Available at <http://www.burmalibrary.org/docs07/WCRP2009-03.pdf>.

22 See also Women’s League of Burma, “If They Had Hope, They Would Speak: The Ongoing Use of State-Sponsored Sexual Violence in Burma’s Ethnic Communities,” November 2014. Available at <http://womenofburma.org/if-they-had-hope-they-would-speak/>. Shan Human Rights Foundation and Shan Women’s Action Network, “License to Rape,” May 2002. Available at <http://www.shanwomen.org/reports/36-license-to-rape>.

23 Karen Women’s Organization, “State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State,” February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>.

တူဟ်ဟ်လေဝ် ဒးလုပ်ကေတ် တာလျိုင်။²⁴ အခါရ ရံင်အာ သိုက်နီု မွဲဟ်ဗြဲဗြဲတံ ဒးကျိက်ပံ အပွဲကာလ ဒးပါစလေတ်ဂ်မွဲး ဒးမင်မွဲလွီုပရာ ညးဗျူဗျူ သို ကိုကောန်ဇုာ်ဇုာ်တတ် သးဟံက ဇွောံမစသုင် ညံင်ဂွံရံဂပ်ဂ်လေဝ် ဒးဤဒးဖန်၊ ဗိုလ်ဂွံဆက် ဂယိုင်လမျီု ဗုင်ဂွံရောဂ်လေဝ် ဒးဤဒးဖန် ဒး ကေတ်ကျင် တာလျိုင်ရ။ ပွဲအရာ ကိုဇြဟတ် ထွင်ပျိုန် မွဲဟ်ဗြဲဗြဲ ပရေင်တောတက် နွံကိုလေဝ် ပွဲကဏ္ဍပရေင်အုပ်ဓုပ်ဂ် ဆက်ရပ်ဗဗိုန်လဝ် အ တိုင်ဩဇာ အခိုက်ပြဝေဏီဏီဖိုဟ်တု အခါရ ဖျေသုတ်သွတ်မွဲမွဲမွဲး မွဲဟ်ဗြဲတံ ဟံလုပ် အဝေါင်ဏီဖိုဟ်ရ။ ပွဲအရာ ရပ်စပ်ကိစ္စချီုချိုက် သုမာန် (သုပရိုက်ပကို) လျှုညးဗြဲတံ ဟိုတ် နူဒေတ်ဗက်မံင် အတိုင်အခိုက်ပြဝေဏီ တဗျာ

တေံဂ်ရ ဒ်အမူအရာ ဆေင်ကိုဘဝမွဲဟ်ဗြဲမွဲး ညး မွဲလေဝ် ဟံဟိုဟိုတ် ဟံသေင်သတ် ဖန်လေဲကို ထောံခရိတ် ညိညဇြိုင်သာတု ကိုကဟီထောံ အတိုင်ဂ်ရ နွံကျင်။

တုဗျုန် ပွဲအရာသီကျီမူဝါဒ စပ်ကိုပရေင်စ ဌာန်ကို၊ ကာလ မွိုင်မှာဇန်တံ ဖျေသုတ် သွတ်ဂ်ကို သွာင်နူမွဲဟ်ဗြဲတံ ပါလုပ်ကျင်ဂ်တု ပွဲသွင်လညာတ်မွဲး “ပရေင်ကျေင်စဌာန် အလိုပိုက် ဇကု” ဂ် မွဲဟ်ဗြဲဗြဲတံ အတိုင်ပိုက်ဆန္ဒ သောံ ဖျေသုတ်သွတ် ချိုတ်ပျိုတ်မာန်ဂ် ဒးကျိဟ် ကေတ်လဝ် လညာတ်သဇိုင် ပရေင်လိုင် ဟံတုပ် (ပရေင်ပါခြာလိုင်) ဂ်ကိုကောင်။

မွိုင်မွဲဟ်၊ ပရေင်အာကျိပ် ကောံ ဒုင်ဒပ်ဘဲဒဏ်မာန်

အပွဲကာလ ဟံဂ်ပြိပ်ဒဲတေံကို ကြနုဂ်ပြိပ်တိတ် တုကို ရဲဒးပြိပ်ဒဲတံ ဆိုကျင်အကဲအရာ ဝါတ်ဂါတ် ကိုလေဝ် နွံကျင်ကိုအစောံ ဒုင်ဒပ်မာန်သးဟံက ညံင်ဂွံတန်တံမာန် ဗိုလ်ဒးဆက်ရန်ဂစာန်ရော ဂ်လေဝ် ထွးကျင်အစောံ အံအံသပ်ဝ်ရ။ ညး တံဂွံ အပွဲမွဲကာလ ဒးပြိပ်ဒဲမံင်ဏံ သွက်ဂွံဂျိုင်

တံသးဟံက ဒက်ပွန်လဝ်ဗောံမွဲဟ် သွက်ဂွံ ရီုဗင်ထွလဘာ် မပ္တံကဗျာန် စိုဒ္ဒါမင်မွဲ၊ ရံင်စံင် ပရေင်ထတ်ယုက်၊ လွီဂစာန် ပရေင်ပညာ၊ ပ ရေင်ဘဏ္ဍာ၊ ပရေင်စသုင် ကောံ လွီပခိုင်ကို စိုတ်ခါတ်၊ အစီဇန် (နဲဗျူဟာ) ညးရီုအဲ အဲရီု ညး ညံင်ဂွံခိုဟ်တိုန် ညံင်ဂွံထိုင်သွာအာမာန်

24 Karen Women's Organization, "Walking Amongst Sharp Knives: The Unsung Courage of Karen Women Village Chiefs in Conflict Areas of Eastern Burma," February 2010. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/walkingamongst-sharpknives.pdf>.

ညးတံဂစာန်ကျောန်ကျင်လဝ် နွံရ။ ပွဲညးတံဝံ ကျိုပ်ညိုပ်ခိဟ်²⁵ ပတေၣ်စဝံ သိုလုပ်ကိုသ္တောံဂ် လေဝ် နွံကျင်တု ကျိုပ်ညိုပ်တံဂ်လေဝ် က္လေင် မင်မွဲရံင်စံင်ကိုညးတံ၊ သွက်ဘဝညးတံ သ္တောံတန် တအာ ချိုပ်ပဲခဲဂ်လေဝ် ရင်ကျင်ကျင်ရ။ ညးဒး ပြိပ်ဒ်ကျင်မွဲမၞိၤဂ် ဒးဗွဗ္ဗဒွဲဒွဲ လျှုအရီုဗင် အထံက်အပင် နူမူးတေၣ်ဖိုဟ်တု ယဝ်က္လေင်ရံင် ပရေင်ဒးပြိပ်ဒ်တိတ်ဏံမူး သွက်ညးမွဲမၞိၤဂ်တံ ဒ်လဆီဂဗ အရာဒးသ္တောံတံတံ ဒးဟောံတြဲမုဲတု သွက်ဂွံက္လေင်ထိုင်ဒက်မင်မွဲမၞိၤဂ် မွဲဟာန်ကျောံ ပရေင် ဗူးစးဂ် လွဇိုတ်ပလိုကျေံ အရာညးတံ ဂစာန် ပ္တိုတ်ကျင် ဖြဟတ်ဂ်ညိ၊ ဒးသွသမ္တိ ဒးကိုဖြဟတ် ဒးထံက်ဂလာန် ပွဲအရာ က္လေင်စံဌာန်ကောံ

ဟံသေင်သတ်ဂ် ပွဲအရာလုပ်ပြက်မံင် ဒွါတန် တဒွဲင်လျှဟ် ဟံသေင်သတ်ဂ် ပွဲအရာက္လေင်ဖျေံ ဒွါဝါတံကောံ။ နကိုဂကောံချင်နာနာ မကိုဒွဲင် ဖြဟတ်ကို သွက်ဂွံက္လေင်စံဌာန် တံဂ်လေဝ် စပ်ကိုညးတံ ပွန်ဂွံလဝ် မွိုင်မွဲဟ်ဂ်တု ညံင်ဟဂွံ လရံက်လရိုက် လာဲပြဲအာဂ် ရပ်လဝ်မူမူး “ညးလိုမ္မဲ ဟံကိုဂိက္ကာန်” တု ဒးဒေတ်ဗက် ပေင်င်ကောံ။²⁶ မိက်ဂွံသွးဂ် သ္တောံနူကမ္မောန် မူးကျောန် တ္တုဟ်ဟ်တံတု ပွဲအရာမကို အထံက်ပင် ပရေင်သဇိုင်ဝန် ညံက်ဂွံဆက်ဂေတ်ကျောအာ ပွဲမွိုင် မွဲဟ်ဂ်ကို ပွဲအရာသီကို စပ်ကိုအနာဂတ် ညးတံကို ကျိုပ်ညိုပ်ညးတံရဲစံလဝ်ဂ်ရ ဒးကိုပါလုပ်ရောင်။

မဝ်ကျိုဟ်ခွင် ရဲညးဒးပါဒ်တံ

ညးအာဆိုဂဗသ္တန်သျှက်လဝ်တံ ဂွံနင်ဂလာန်ပ ရင် သွက်အလိုအသီဗျာ် စပ်ကိုညးတံဒးဒင်

ဆက်ဆောံကျင် သတ်တေၣ်သတ်ဏံဂ်တု ဒ်ဒွဲင် ကောန်ချင်ဗျာဖအိုတ်ဖိုဟ် ပရေင်စိုဒ္ဒါမင်မွဲ ကောန်

25 ဝေါဟာမူး: “ကျိုပ်ညိုပ်” ပွဲလိက်ဒင်စီရေင်ဏံဂ် ညးလိုဟံဟံ နွံဒွဲင်ပွဲအဆင် (ကဏ္ဍ) အာကျိုပ်မူး လုပ်အဝေါင်ဖအိုတ်တု ပွဲမွိုင်မွဲဟ်ဂ်မူး မွဲဟ်ကျိုပ် တိုန်ဒ်ကေတ်ဓမ္မတာဟံသေင်၊ ပွဲပရေင်အုပ်စုပွဲကျိုပ်မူး မွဲဟ်ကျိုပ် တိုန်ဒ်ဗွဲသ္တောံ၊ မွဲဟ်ကျိုပ် ပွဲဂကောံပရေင်ဘာသာမွဲမွဲ၊ မွဲဟ်ကျိုပ် နူကောံ EAO မွဲမွဲ ဟံသေင်သတ်ဂ် ဒးဟိုဠ်နွံဗွဲဗွဲမူး နူမွဲဟ်သ္တန်သျှက်မွဲမွဲတု စုတ်လဝ် ညးမဒ်မွဲဟ်တံမိတ္တန် နူပရေင်အာကျိုပ် ကောံဂကောံသွိုင်တု မဒ်ကျင်ဗွဲသ္တောံတံဂ်ရ ဒ်ညးလုပ်အဝေါင် ပွဲဝေါဟာ “ကျိုပ်ညိုပ်” လိက်ဒင်စီရေင်ဏံရ။ နကိုလိက်ဒင်စီရေင်ဏံ ညးဝံ ဒ်မွဲဟ်ကျိုပ်(ကျိုပ်ညိုပ်) လုပ်ကိုသ္တောံရ ဟံသေင်သတ်ဂ် ညးဝံရ ဒ်ညးသွစူး ဟံသေင်သတ်ဂ် ညးဝံရ ဒ်ညးသွစူးမာန် လျှုအလိုမွဲဟ်ဖအိုတ်ကောံ သီဟိုတ်သတ်ဏံတု ဂးလဝ်ဟံသေင်ရ။ ဝေါဟာ “ကျိုပ်ညိုပ်” ညံဉ်သ္တန်ဏံဂ် ရဲဒ်တိတ်နူဌာန်တံ ပတေၣ်လေဝ် ပတေၣ်စိုဖိုဟ်၊ ဒ်လေဝ် ဒ်အတိုင်ဗွဲသ္တောံတု ပွဲကိစ္စက္လေင်စံဌာန်ဂ် ဒင်တံဒေတ်ဗက် အတိုင်အသံညးကောံ နွံမဝ်ပတေၣ်သတ်ဏံတု သွလဝ်ကျိုပ်ညိုပ်ဂ်ဟေင် လိက်ဒင်စီရေင်ဏံ သွဖြဟ်နက် နဒ်ဒ်ကျိုပ်ညိုပ်ညးတံရ။

26 For an assessment of the relevance of ‘do no harm’ principles and the negative impact of reduction in cross-border aid, see Norwegian Church Aid, “Do No Harm: Cross-Border and Thailand Based Assistance to Refugees, IDPs and Migrants from Burma/Myanmar – Report on Findings from Consultancy,” April 2012. Available at http://www.burmalibrary.org/docs13/NCAMyanmar_consultancy_report-public-ocr-red.pdf.

မြို့ပြညးဒွာဲဝါလိုဗွဲဒွာဲပွဲပွဲင်ချင်သီပဝ်၊ တွိုရးသေံဇှော် [ဗိုရုပ် - မင်နေလေနံအံင်]

ချင်၍ တဲ့တဲ့တော်လေဝ် မူဟိုတ်ညးတံ ဟံဂွံ အခေါင်ဒုင်စသိုင်တုပ်ပံ လျှဟ်လေဝ် မူဟိုတ် ဟံဂွံအခေါင်ဒုင်စသိုင်တုပ်ပံ ဖိုဟ်ဏီရော မိက်ဂွံ တီအိုတ်ရ။ ညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံ ဒးဆိုဂဗကျင် သာ်လီု ဒးဒင်ကျင်သာ်လီု မိက်ဂွံတီမွဲး လွီစိုတ် ဗွဲမလှူတပ်တဲ ယဝ်သွသမ္ဘိကို ညးတံ နဒဒ် ကောန်ချင် နွံကိုရုဟ်မး အနွံဂီုမွဲး သွက်အလိုအသီဗွာသွးဟံက သွက်ညးဂမ္တိုင် မွဲ ကိုဩဇာ ပွဲဗော်မွဲဟ် ချင်ဗွာကို၊ သွက်ညးဂမ္တိုင် မဆက်စပ်ကို ချင်နာနာကို လုပ်ပွက် ကွေံကွေံရ။

အပွဲကာလ ဟံဒ်တိတ် နူဌာန်တံကို ကြနု ပါဒ်တိတ်ကျင်တဲကို ပွဲကိုနဲကဲမကျောန်ကျင် သွက်ဂွံမင်မွဲ စီုဒါအာညးညံ အကြာကျိပ်ညိပ် ဂမ္တိုင်ကို မွိုင်မွဲဟ်ညးတံဂွံမွဲး ညးဒးဒ်တိတ်နူ ဌာန်တံဏံ ဒ်ညးဒင်ကဟီ ဒင်ဗဂေတ်ပလေံ ဟံသေင်ရ။ သွက်မွိုင်မွဲဟ်ကို ဂြောပ်ဂတာ ဇကုတံဂွံမွဲး ဂစာန်ရဲကေတ် အရာခိုဟ်ဟ်တဲ

အကြာအကြာ ဒဒိုက်စိုတ် ဇွေံဇွေံဂ်ဟေင် အကဲအရာဘဝညးတံ ညံင်ဂွံခိုဟ်ဂေါင်ဇွေံ မောင်တိုန်ဂ် ရန်ဂစာန်ထွဲကျင် ထတ်တံတုအံအံ ရှုဟ်ဟ်ကျိကျိအိုတ်။ ဗိုလီုဒ်ဒ်ရ သွက်ဂွံသွ သုတေသနဏံ အခါရ သွာန်သျှက်ရံင်ညးတံဂ် “ညးတံဂ် ဒ်မွဲဟ်လျှဟ်လီ မင်စီုသီစ အထံက်ပင် ညးတုဟ်ရောင်” နကိုလညာတ်သာ်ဏံ ကောန် ချင်ဗွာတံ ညာတ်ကျင် လျှညးတံဂ် ညးတံဒးဒင် စသိုင်ကွေံကွေံ ဂးအိုတ်ရ။²⁷ နူကိုညးဒးဒင် သွာန်သျှက်တံဂးပွန်ဂ် အသပ်ဂုန်ကောံ အစောံ စရဲ ဆိုက်ဗွက်ကမ္ဘောန် (ခံင်ကမ္ဘောန်) ပွဲ ညးတံ နွံစိုတ်လီုရောဂ် ညးတံမိက်ဂွံထွဲး မိက်ဂွံလုပ်ပိုင်ပတဲဖို ပွဲချင်ပွဲကွာန်ရ။ နဒဒ် ကောန်ချင်လေဝ် မိက်ဂွံဒင် သွစွတ်သမ္ဘိပေင်င်ရ။ ပွဲကေင်ကာပရေင်ချင်ကွာန် ကိုန်ချင်ဂ်လေဝ် မိက်ဂွံ လုပ်ဗပေင်ဇြဟတ် မိက်ဂွံလုပ်ကျောန် သိုစိုတ်သိုစရိတ်ကို ဂးအိုတ်ရ။

ပရေင်ဗွဲမင် သွက်ကာလအတိက်

အကြာအကြာ မပျိုင်ကိုဆော ပြိုင်ဆောယျာဂ် ဟေင် မိက်ဂွံပွန် ပရေင်ဗွဲမင်တဲ ကောန်ချင်ကွာန်

တံ ဒးဒင်ဖံက်ပကပ်ကျင်လဝ် အခေါင်အရာမွဲဟ် ဇွေံကိုဒြဟတ် နူကာလအတိက် ဒိုကိုလျှဟ်ဂ်

27 For an example of a young, urban Burma/Myanmar woman's change in perception of IDPs in Kachin State, which discusses how the author experienced common public perceptions of displaced people, see Thinn Thinn, "A Journey to the North," Tea Circle Oxford, 15 January, 2018. Available at <https://teacircleoxford.com/2018/01/15/a-journey-to-the-north/>.

နကို အလိုအသီ ဒးဖန်ကိုမွဲမွဲသံထက်ရောင်
ညးသွာန်သျှက်တံဂးရ။ တွံဒွက်ဆောင်စပ်ကို
ဥပဒေ၊ ဆောင်စပ်ကို ပရောင်ချင်ကွာန်၊ ဆောင်ကို
ပရောင်ဘဏ္ဍာတံ နွံဏောင်ဂ် ဒုင်တဲမာန်
ပေင်ကိုလေဝ် သွက်ဂွံက္လောင်ဗပေင် သွက်ဂွံ
က္လောင်ပ္ပန်ဗဒ်ကို အရာညးတံ ဒးဒုင်လိုလ်ကျင်
ဒးဒုင်ချောလောင်ကျင်ဂ် အလိုအသီဟံဖန်ကို
မွဲ ညးတံဂွံက္လောင်ပ္ပန် ဘဝညးတံဗျန်ဂ် ဟံ
လောသွာရောင်ဂးရ။ အခါရသီကွီပရောင် အနာ
ဂတ်ညးတံမွဲ ပရူပရာညံင်ဂွံချိုက်ပေင်ဂ် ပွဖက်

နိဂီု

သွက်ဂွံဒ်ဝင်မွဲစံင် ချိုက်ကံပေင်ဂ် ပရောင်ဒဒ်
ဒးဒ်တိတ်နူဌာန် လအ်ကိုသွာ်အခါဏံလေဝ် ဒးဗ
ပေင်စုတ် နဒ်ဒ်မွဲကဏ္ဍကိုဏောင်။ ပွဲကမွှောန်
ပရောင်စိုဟ်လလမ် ကော် ဒဒ်ပြင်လှဲ ဗိုပြင်
ပရောင်ချင်ကွာန်ဏံ ရဲဒးဒ်တိတ်နူဌာန်တိဍုင်တံ
ပါလုပ်ကျင်ကိုမွဲ ပရောင်စိုဟ်လလမ် ချင်ဗွာ
မတန်ကြန်ဗိုန်ဂွံမွဲ ဒ်ကျင်သွးဟံက သွာ်
ဒ်ကွီန်ချင် မဇ္ဈောမောင်ဖေါအ်ဗြေဝ် ချိုက်ပေင်
သွာ်သွာ်အိုတ်ဂ်လေဝ် ညးတံထက်ကို
ဒးပါလုပ်တွံရောင်။ ရံင်ကေတ်အာ အကဲအရာ
ကျိပ်ညှိပ် ဗွိုင်ပရောင်ချင်ကွာန်၊ ဗွိုင်ပရောင်ဗွာန်
ကော် ဗွိုင်ဂကောံမှာန်ဇန် သွာ်အရာပ်တံ
ဗိုဆက်ဆောံဒိုင် လျှုညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံဂ်မွဲ

ပကပ်အခေါင်အရာမွဲဟ် ဒ်ဟိုတ်ညးတံဒးဒ်တိတ်
နူဌာန်ဂ်လေဝ် ဒးဗပေင်စုတ်ထက်ရောင်။
အရာဖက်ပကပ် ပလိုပလာ်ကျင်လဝ်တံဂ်ဒီလျှဟ်
ညးချင်ကွာန် ကောန်ချင်အရောင်တံ ဒးဒုင်စ
ဒိုင်ဖိုဂ်ဖိုဟ်တဲ ချောဆက်ကျိန်မာန်ဗျန်ဂ် ဓဝ်ပတေ်
ဂ်ဇေတ်ဇော်ဏောင်၊ ဒဒ်ကံစိုတ် ဒဒ်ကံကာယ
ကော် အရာဒးချောလောင်ကျင် ပိုန်ဂြပ်၊ တိဗျ၊
ကွအ်သွပ်တံဂ် ချောဒ်ဖိုပရောင်ဇော်ဇော် ပွဲအရာက္လောင်
စံဌာန်ဂ်ရောင်။

ဗွးတိတ် အာနူသန္နိဌာန် မရန်လဝ်သွက်ဂွံ ဒက်ပ္ပန်
ဗော်မွဲဟ်မစိုဟ်လလမ် မဇော်ကိုသတ်ဒီမဝ်ကရေဇြီ၊
ဗော်မွဲဟ်မစိုဟ်လလမ် မပါလုပ် အလုံညးဖ
အိုတ်ဂ်ဏူရ။ ညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံဟိုဒိုင်
"ဒ်ဓဝ်ကိုကိစ္စ က္လောင်စံဌာန်" ဂ် သွက်ပရောင်
စိုဟ်လလမ်ချင် ကော် သွက်ဂွံက္လောင်ပ္ပန် ပရောင်ညီ
သာ သွာ်သွာ်ကောန်ဂကူ အပွဲချင်ဗွာဏံမွဲ
ဒ်အရာထက်ကို ဒးစွံအာရီမွဲရ။ ညးချင်ကွာန်
ကောန်ချင်ဗွာ မွဲဂြပ်ဒ်တံ ကိုနင်ဒေါဗ္ဗောန်မွဲဂ်
ပရောင်စိုဟ်လလမ်ကို ပရောင်ဂိုကျိဟိုမွဲဂ် ဆစိုတ်
ပေါဗွာန်ဟောံအာ၊ ပဋိပက္ခပျိုတ်အာဂ် ကော်စ
ပရောင်စိုဟ်လလမ် ဂွံဟံသေင်၊ ဗွဲတွေင် အလုံမှာ
ဇန်ကောန်ကွီန်ချင်ဗွာ ကော် အလုံကောန်ချင်

အရင်ဖခိုတ် ဗွဲမဗွဲကိုအကဲအရာ ညးကိုညး
စွဲငှါမး ကဆံင်တုပ်တဲ ပွမသွသမ္တီ ဂုဏ်သိက္ခာ
ကျောံ ရင်ညွံ၊ ပွမယွံသွံ သွအဲပရဲ ကျောံ ရင်ညွံ၊ ပွမ
ဆက်ဆောံ ခိုတ်ဟ်ဂေါဝ် တံနွဲကိုဟောင် ကော်စ
ချင်နွဲကို ပရေင်စိုတ်လလမ် ပရေင်ဂိုကျီ ပေင်င်ရ။

ဘဲဂျီသရသရေန်အတိက်တေံ ချဲသ္တုာ်ကျဲအးအာ
လောဲလောဲသ္တုာ်သ္တုာ် ဟံသေင်တဲ ဖီအနိသံသ
ချဲအောန်ကိုဂျိုင် ဆက်ဗျာပ်ဒိုင် ပွဲအကြာပရေင်
စိုတ်လလမ်၊ ပရေင်ဪင်ပွန် ပရေင်ညီသာ သုဟ်န်
ကောန်ဂကူတံဏီဏောင်ဂ်လေဝ် ဂးတဲအိုတ်ရ။

ဂလာန်ကိုကသပ် ဖျိုက်ဖျောဝ်

သွက်အလိုအသီဗျာ

- ◆ ဒပ်ပွာန်ထွက်မံင်ပွာန်ဂ် ညံင်ဂွံဒိုအ်၊ ဒပ်ပွာန်ဗျာ လုလောန်ဖက်ပကပ်ကျိုင်လပ် အခေါင်အရာမ္မိဟ်ဂ်
ညံင်ဂွံကိုဒုဟ်ဒဏ်၊ ဒပ်ပွာန် အလိုအသီဗျာ လုပ်ဖျေလပ်ဒပ် ပွဲဒေသကောန်ချင်အရင်ဂ် ညံင်ဂွံရပ်ကို၊
သွက်ဂွံပွန်သ္တုာ်အုပ်ရပ် ဖေဝ်ဒရေင်ဒီမင်ကရေဇီဗျာသုာ် မွဲကိုအခေါင်တုပ်သုဟ် ကျောံ အခေါင်
ဖန်ကံ ကံကုသိုလ်ဇေက် ဒးပလေဝ်သ္တုာ် ၂၀၀၈ ဏောင်၊ ကမ္ဘောန် ပရေင်စိုတ်လလမ်သုာ်သုာ်
မပသောင်ကိုသဇိုင် ဟိုတ်ဂွံဒ် ပဋိပက္ခလေဝ် ဖျေလဂါကမ္ဘောန်ခိုင်တဲ ညံင်ဂွံကျောန်အာ
- ◆ ရန်ကိုသ္တုာ်ဂွံဝေပ်တေံ နူညးချင်ကွာန်တဲ ဒပ်မင်ပယျီတံကို၊ ဒပ်မင်ကွာန် နွံသုာ်အုပ်ရပ် ဒပ်
ပွာန်ဗျာဂ်ကို၊ ဒပ်ပွာန်ဗျာကို ညံင်ဂွံပြင်စွံ သုာ်ပရေင်အုပ်ရပ် အလိုအသီညးချင်ကွာန်၊ တဲပွန် သွက်ဂွံ
ပလေဝ် ကဏ္ဍပရေင်ဂိုကျီဂ်လေဝ် နူလျဟ် ညံင်ဂွံကျောန်တိုန်အာ အဆံင်အဆံင်
- ◆ အပွဲမဲကာလဒ်ကျိုင် ပဋိပက္ခလွဟ်ဏံ ကုညးမွဲတာလျိုင် လုလောန်ကျိုင်လပ် အမူရာဇဝတ် လျှုမ္မာဇန်
ကောန်ချင်အရင်ဂ်လေဝ် ထွးစေတနာအးအးတဲ ညံင်ဂွံကေတ်အရေဝ် ဖျေဒုဟ်ဒဏ် အတိုင်ဥပ
ဒေဝ်ဝ် ဟံမဲကိုပွမဗက်မုက် သိုပံင်တေံကို သ္တုာ်ရာဇဝတ် ဂွးတိတေံတဲ ညံင်ဂွံကျောန်ထွး ပြာပြာ
ကတ်ကတ်
- ◆ ပွဲကမ္ဘောန်ဆေင်ကိုမူဝါဒတံမ္မး ညံင်ဂွံဒ်ဖီ သွက်ညးဒးဒိတ်နူဌာန်ဂ် ဇာပ်ပံဖျေသုတ်သ္တုာ် ညံင်ဂွံ
ကိုညးတံပါလုပ် မိုန်နီဗတ်တံ
- ◆ ဥပဒေဖန်ဖက် စရင်မ္မိဟ်လုပ်တိတ် ကျောံ ဥပဒေ ဂကောံဟံလုပ်သ္တုာ် သိုကိုဥပဒေဆက်စပ်ကို

ဆွေအိုသိုက် ညင်ဂွံရပ်ထောံ ဟံသောင်သတ် ကွေင်ပလောလဟ်ဗခိဟ်တိုန်တုဲ ညးဒးဂြိပ်ဒတိတ် နူဌာန်တံ အခါကွေင်စံဌာန်မွဲ ဒဒ်ရဟံကောတ်အရောံ ဟံသုဒုဟ် နကိုဥပဒေတံဏံရောင်ဂ် ညးဂ လိုင်ညင်ဂွံတီ လလောင်ပွဲတံမူဝါဒတုဲ ညးတံ ညင်ဂွံစံကျင်မာန် ဗွဲမဂီၤကျိၣ်လောံ ဒးဒင်လျိုင် (ဒး ကိုတင်ဒင်လျိုင်) ရောင်

- ◆ ကုဂကောံဂမၠိုင် မထံက်ပင်မံင် ပရောင်မွဲဟ်ဂ်လောံ နကိုဥပဒေကို နကို နဲတုဟ်ဟ်ကို ညင်ဟံသုပခက် ညင်ဟံသုဘပလၢ် ဝေင်ပါတုဲ အခါရ ဂကောံတံဏံ ဒးအာထံက်ပင် ဒိုက်တိဉ် ရဲ EAO တံတေၣ် လောံ ညင်ဂွံကိုအခေါင်အာ ဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ၊ ဇွပ်ဒါ ရဲဂြိပ်ဒ တံနွံၣ် အခါရ မိက်ဂွံအာထံက်ပင် မိက်ဂွံ အာရီ ဗင်တေၣ်လောံ လွဒါတာ လွစံတုၤဒွဲက်တုဲ ညင်ဂွံပံက်ကို အခေါင်အာကျင် ဗွဲဗွဲဗွဲဗွဲ
- ◆ စပ်ကိုကိစ္စကိုအရီုဗင်ပရောင်မွဲဟ် ကုညးဒးဒတိတ် နူဌာန်တံဂ်ကို၊ ကိစ္စသွက်ဂွံမင်မွဲစိုၣ်ဒါ ကုညးတံဂ်ကို နဒဒ်ဂီၤလိက် မွဲးသီၤ ကိစ္စ ဗွဲသ္မောံမွဲ ညင်ဂွံပျောပ်ပွဲအစီဇန် ပေါသီၤ ကိစ္စ ပရောင်ဗိုဟ်လလံ
- ◆ သွတိုင်ကို မူသဇိုင်သ္မောတ်ဖေဝ်ဒရောံတုဲ ညင်ဂွံမံက်ရပ်ရဲ အစီဇန်ပလောံမူဝါဒတိ ကျောံ ဥပဒေ ဆက်စပ် မသုသမ္ဘိအခေါင်ပိုင်ပြီတိ မဆက်ကျင် နူလက်ထက်ဇုဇုလ ကျောံ အခေါင်ပိုင်ပြီ အ ခေါင်စကာတိ အတိုင်အခိုက်ပြဝေဏီ ကောန်ချင်အရင်၊ သီမဗိုန်ကိုသွက်မွဲဟ်ဗြဲတံ သ္မောံဂွံအခေါင် တုၣ်သုဟ် ပွဲအရာပိုင်ပြီတိကို
- ◆ မူဝါဒသွက်ဂွံထပ်ဗပေင်ကို အရာညးဒးဒတိတ်နူဌာန်တံ ချောံလောင်ကျင်လောံ သိုဌာန်၊ တိ ကျောံ ပရောင်ပိုင်ပြီတိဂ် ညင်ဂွံသုဟ်ကို မူသဇိုင်ပေန်နောံရိပ် စွဲအပိုင်ခြာ အခိုင်မွဲမွဲကာလတုဲ ညင်ဂွံ မံက်ရပ်ရဲ၊ ထပ်ဗပေင်အဇာၣ် ဒ်ဟံမာန်ရမ္မး စွဲးတိဒးဒင်သီလဝ်ဂ်ကို ဟံသောင်သတ် ဟိုတ်နူ ဒးဂြိပ်တိတ်တုဲ တိယာ၊ တံနာနာ၊ တိစွာန် ချောံလောင်အာနွံမွဲး တောံဂုၤဟ်ကာလတုဲ ညင်ဂွံကို ဂုၤ အလေဲ
- ◆ သွဟိုတ်ကိုပဋိပက္ခလွဟ်တုဲ ဒးဒတိတ်နူဌာန်ဂ် ပွဲသွပ်ဥပဒေစီရောင်ပြုပြေင် တိသွး၊ တိကွဲ၊ တိ အရိုင်ဂ်မွဲး ဒ် "အကာံအရာ ဓက်ကာံအာနူဓမ္မတာ" မွဲတုဲ တိညးဒးဂြိပ်ဒတံ ပိုင်ပြီကျင်လဝ်ဂ် ညင်ဟံသုထောံ တိသွး၊ တိကွဲ၊ တိအရိုင်၊ ညင်ဟံသုစကာထောံ ပွဲကမ္မောန်ဒတုဲဖိုပုဂ္ဂလိက၊ ညင်ဟံသုထောံ တိကိုန်အစီဇန် ပရောင်ဖေါအံဗြေပ် (အလိုအသီ) ဂ် ပွဲတံကို လလောင်တြးလွဲဂ်ညိ
- ◆ ပွမကျောန်ပေါသီၤ ကိစ္စ (မဉ္ဇိုက်ပေင်ကိုအမိပါ) ကျောံ ညးဆေင်ဆက်အိုသိုက်တံကို၊ တင်နင်ဂမၠိုင် ဆေင်ကို ကိုန်အစီဇန် ဒးကိုပရိုင်လက္ခဏာ ညင်ဟံသုသိုက်တုဲ နကို တင်တုၣ်စိုတ် ညးတံ လုက်ကာလ ဟံသုမံက်ရပ်ရဲ သ္မောတ်စိုန်ပြမာန် ဆေင်ကိုတိဗုဝါယာ ကျောံ ကြက်ဂြိပ်သဘာဝ

သောတဖေဝ်ဒရေဝ်ဏီမွဲး ကိုန်အစီဇန် ကမ္ဘောန်ခလိုက်တံ ဇော်ဇော် မပ္ပံပမၞိက်စကာ ကြက်ဂြပ်သဘာဝ၊ ပွမလုပ်သိုင်ခွဲတိုက်စမြိုင် ကော် လုပ်ကျောန်ကမ္ဘောန်တိုလီု ပွဲဒေသကောန်ချင်အရင်ဂ် ညံင်ဂွံ ဗဒိုအ်လဝ် နကိုလိက်လလောင်ပိုင် ဗဗွဲသောဝ်

- ◆ ဂကောံ EAO တံ အုပ်စုပန်ဗဒ် ဓမံက်ကျင်ရုပ်ရဲ သောတစိုန်ပြမာန် ကော် တိုင်စမြိုင် မရင်တျင်မံင် ပရေင်သဇိုင်ဝန်ဂ်လေဝ် ညံင်ဂွံသွသမ္ဘိကို
- ◆ ရန်ကိုသော့ပွန်သောတဖေဝ်ဒရေဝ် တန်နံကြန်နံဂ်တဲ ကမ္ဘောန်ပရေင်သဇိုင်ဝန်ဂ် ပအပ်ကိုအလိုအသီရးဒေသဇော် ကော် အလိုအသီ တွဲရးတံတဲ ညံင်ဂွံဖအောန်ဖျေ သောတဗဟိုရပ်ဇုက်
- ◆ ပွဲအရာသီကို ချူပလေဝ်ကဏ္ဍ ပရေင်ထတ်ယုက်၊ ပရေင်ပညာ၊ ပရေင်ဂီတျီ ကော် ကဏ္ဍဆက်စပ်ဂ်လေဝ် နဒဒ်မိတ်အဆင်တုပ်မွဲ စွဲစိုတ်သွသမ္ဘိ ကုဂကောံမှာဇန်ကို ဗွိုင်မွဲဟ်လွှာအရာပ်တံတဲ တံင်တဲ ဗန်ကအ် ညံင်ဂွံကျောန်အာမွဲစွဲ
- ◆ သွက်မှာဇန်ကောန်ချင်အရင် ဒးဒ်တိတ်နူဌာန်တံဂ် ယျုညးတံ၊ ယျုကြောင်ဂတာ (သို့ကိုန်) ကော် ယျုကောန်ဂကူညးတံကို အင်္ဂလက်သန် သွစူးကိုတောင်ဒတောင်ဂကူညးတံကို သွသမ္ဘိတဲ နွံပိုက်ကို တူးလိက် မဆက်စပ်တံမွဲး သောင်င်လောဲလောဲ ညံင်ဂွံ ဖန်ကိုတဲ နနဲကောန်ချင်ဗွာ တွဟ်ဟ်တံကို ညံင်ဂွံသမ္ဘိ နဒဒ်ကောန်ချင်မွဲ ချိုက်က်ပေင်င်
- ◆ ကုညးသွဒတ် ပွဲဗွိုင်ရဲဒဒိုက် ပယျိုချင်သေံတေံဂ်လေဝ် ညံင်ဂွံကမ္ဘောန် နဒဒ်သွာကမ္ဘောန် ဆဲးပြင် ဗဗွဲဝေံဂ် ဒးဖန်ဏောင်၊ တဲပွန် ညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံ ညံင်ဂွံ တူးစုတ်သမ္ဘိ ကောန်ချင်ကို၊ သော့ဂွံလိက်အခေါင်တိ ဟံသောင်သံဂ် သော့ဂွံပရေင်သဇိုင်ဝန်၊ သော့ဂွံတူးလိက်ပတ် ဆေင်ကိုအာတ် လိက်အခေါင်တိဂ် ဒးပံက်စွဲလဝ် သောတကိုပရေင်သဇိုင်ဝန် လိက်ပတ် လိက်ကွပ် ဆေင်ကိုဥပဒေတဲ ညံင်ဂွံဗျီဗျပ် ပံင်တောဲကို ဂကောံ EAO ဂမ္ဘိုင်
- ◆ နူကိုဂကောံ EAO ကော် သိုင်တြုဟ်ဟ်တံ၊ ဂကောံ NGO ချင်နာနာတံ၊ ဂကောံအေရေန်ဇြီ ကော် ဂကောံဆေင်ကိုပရေင်ပညာတံ ပ္တိုက်ကိုလဝ်စရင်ကျိဒ်မွဲဟ်၊ စုတ်တဲ ဆေင်ကိုအံင်လဝ် ပရေင်ပညာ၊ စုတ်တဲ ဆေင်ကိုကွတ်ဂယိုင်လမျိုတံကို၊ တဲတော် တူးလိက်ထံက်ဂလာန် နူဒါမပါဒ်တံ ပ္တိုက်ကိုလဝ်ဂ်ကို ဒးသွသမ္ဘိရောင်
- ◆ သွဟ် ကော် တင်သောင်ဏ္ဌး ပရေင်စိုဟ်လလမ် မတုပ်စိုတ်အလုံညးဖအိုတ်ဂ် တိတ်ကျင်ဏ္ဍရမ္း သွက်ဂွံ ပသောင်သ္မီးမာင်တိုပ်တိဂမ္ဘိုင် အပွဲဒေသကောန်ဂကူဂ် ကောန်ဒေသဆေင်စပ်တံ၊ ဂကောံအပွဲချင် ကော် ချင်နာနာတံ ပံင်တောဲတဲ ညံင်ဂွံပံက် အစီအဇန် ပသောင်သ္မီးမာင်တိုပ်တိ။

သွက်ဒပ်ပွာန်ဗွာ

- ◆ နနဲလွဟ်မွဲကို ပွရပ်သွအဓမ္မ ပွသွပရိုက်ပကို ပရေင်လိင်ကုညးဗြဲဗြဲတံ၊ ပွလုလောန်ဒုဟ် ရာဇဝတ်ပွာန်၊ ပွလုလောန် ဒုဟ်ရာဇဝတ် လျှိုဂကူကောန်ချင်အရင်၊ ပွဖံက်ပကပ် အခေါင်အရာမွဲဟ် လျှိုကောန်ချင် ကောန်ကွာန်တံဂှ် ညံင်ဂွံဒိုအ်၊
- ◆ နကို ဒပ်ပွာန်မွဲလွာ်သက်ကံ ဒိုအ်ပရေင်ပန်ပှော် ကုဂကောံရပ်လွဟ် ကောန်ချင်အရင် EAO တံရောင်ဂှ် ညံင်ဂွံလလောင်ပြဟ်ဟ်၊
- ◆ ဒပ်ပွာန်ကို သိုကိုကြောင်ဂတာဒပ် လုပ်ဖျေံလဝ်သဇိုင် လုပ်တန်တံဒိုင် ပွဒေသကောန်ချင်အရင်ဂှ် ညံင်ဂွံ ရပ်တိတ်၊ တုဲတုဲ တိုက်စမြိုင်ပွာန် သိုင်ခွံလဝ်တံဂှ်လေဝ် ညံင်ဂွံရိုဟ်ထောံ၊ ပရေင်လဝေင်ပွာန်အိုသို ညံင်ဂွံဒိုအ်ကိုပိုတ်တံ၊
- ◆ ကမ္ဘောန်ကျောန်ပွိုတ်မာင်ဂစိုတ်မွဲဟ် သိုကိုစကာဒိုင်ဂှ်လေဝ် ညံင်ဂွံဒိုအ်ကို၊
- ◆ သွက်ဂွံ ဓမံက်ရပ်ရံ သ္မောတ်အုပ်စုပံ ဖေဝ်ဒရေင်ဒီမဝ်ကရေဇီဉာ်ဉာ် မပသဇိုင်ကို အခေါင်တုပ်သွဟ် ကောံ အခေါင်ဖန်ကံကုသိုလ်ဇကုဂှ် ဒးပလေဝ်သ္မောတ် ၂၀၀၈ ဂှ်ရောင်ဒိုတုဲ အခါရပလေဝ်မွဲး ညံင်ဂွံကိုဇြဟတ်ထံက်ဂလာန်၊ တုဲပွန် ပွဒပ်ပွာန် လုပ်ပြက်ကျောန်ဒိုင် ပွပရေင်ချင်ကွာန်ဂှ်လေဝ် ညံင်ဂွံနုက်တိတ်ထောံသောင်။

သွက်ဂကောံရပ်လွဟ် ကောန်ချင်အရင်ဂမ္တိုင်

- ◆ ကုညးချင်ကွာန် ဒ်တိတ်နူဌာန်တံဂှ်ကို၊ ကုဂကောံမှာဇန်ရင်တြိုင်ပရေင်မွဲဟ် မကျောန်ဒိုင်ကမ္ဘောန် ကရောညးတံဂှ်ကို ကျောန်အာပေါသီကို ဗွဲလျှိုင်ဇကောန်မွဲး သွက်အဓာန်ဂတ ဓဝိင်နွံသံလီ၊ နွံပွိုက် အရာလီ၊ လညာတ်နွံသံလီဂှ် တီကျိုဟ်မာန်ဇကောံ၊ လျှိုဂှ် ကေတ်တင်ကိုကသပ် ကေတ်တင် ဒးဖျိုက်ဗပေင်တံတုဲ တင်နင်ပရိုင်သဇိုင် ဆေင်ကိုမူဝါဒ၊ ဆေင်ကိုကမ္ဘောန်မဒိုဖိုမာန် ကုညးတံနွံမွဲး ညံင်ဂွံကိုသမ္တိ၊
- ◆ ဆေင်ကိုပရေင်ဓဝိင်ညးတံ၊ တင်ညးတံနွံပွိုက်၊ လညာတ်လစွံစိုတ်ညးတံဂှ် ဒးလုပ်သီကိုပွဲဝိုင် သီကို ဆေင်ကိုမူဝါဒ ကောံ ပေါသီကိုပရေင်စိုဟ်လလမ်တံကိုရောင်၊ တုဲပွန် သွက်ဂွံကျွေင်ဗပေင်

အရီဗင်ပရေင်မိုဟ်ကို၊ သွက်ဂွံမင်မွဲစိုဒ္ဒါ သွက်ဂွံသမ္ဗုဒ္ဓိ ပျိုန် အခေါင်အရာရဲဒဒိုက် ကော် IDP တံဂ် လေဝ် ညံင်ဂွံစန်ဒက်ဆင်မျဟ်။

- ◆ နနဲမူသဇိုင် ပေန်နော်ရိုက်ကို သွက်ဂွံ ကျွေင်ဖျိုက်ဗပေင် မပ္ပံသိုဌာန်၊ တိ ကော် အခေါင်ပိုင်ပြီတိ ကုညးဒးဒနုဌာန်တံဂ် ဖျေုမူဝါဒတိုင်မွဲ ညံင်ဂွံဂပ်ဝ်ကို အစာ်ချင်နာနာ ကော် တင်ဒတလိုင်၊ ဂလာန်ကိုကသပ် ဂလာန်ဖျိုက်ဖျောဝ် နူဂကောံမှာဇန် ကောန်ချင်အရင်တံတု ညံင်ဂွံပံင်တောဲ ချူအာ အစီဇန်ကမ္ဘောန်၊
- ◆ သွက်ရဲ IDP ကော်ရဲဒဒိုက် မစဉ်ဌာန်တံ သွက်ဂွံသိုဌာန်၊ တိ ကော် အခေါင်ပိုင်ပြီတိဂ်လေဝ် သွအ စာ်ကိုမူသဇိုင်ပေန်နော်ရိုက်တု နဒဒ်တင်ကိစ္စဇော်မွဲတင် ညံင်ဂွံပျောပ်အဝေါင်သီကွီ ပွဲလျှင်ကမ္ဘောန်ပ ရေင်စိုဟ်လလမ်၊
- ◆ မူဝါဒတိ ညံင်ဂွံဒ်မူဝါဒ ခိုဟ်ဟ်ဂ် ဒးကျောန်၊ အခါကျောန်ပွန်လေဝ် ပွဲညးဗြဲတံ အခေါင်စကာတိ ကော် အခေါင်ပိုင်ပြီတိ သွက်ဂွံကို ဒးသွသမ္ဗိ ဒးကျောန်ကို ချိုတ်တံပျိုတ်တံ၊
- ◆ သွက်ဂွံပလံင်ဗျိုပ် အထံက်အပင် ကုညးဒးဂြိပ်ဒ် နွံပွဲတိဍုင် ဂကောံ EAO ဂ် သွတ် (ဗိုပြင်)ပရေင် သဇိုင်ဝန် နွံမင်တုတုဂ် ညံင်ဂွံခိုဟ်တိုန်ကို၊ ညးကိုဒိုင်အရီဗင် ပရေင်မိုဟ် ကော် ဂကောံမှာဇန်ဒေသတံ သွက်ကျောန်ကမ္ဘောန် မွဲစွဲမာန် ဒးသွကိုအဆက် ဒးဆက်စွောံကိုကိုရောင်၊
- ◆ ဂကောံမှာဇန်ကောန်ချင်အရင်တံ ရင်ကျွင်မင်ကမ္ဘောန်လုပ်ပိုက်ကိုဏောင်ဂ် ကိုဗြဟတ်သွသမ္ဗိတု အခါဂကောံတံ ရင်ကျွင်ကမ္ဘောန်ဂ်လေဝ် ညံင်ဟဂွံဒါတာ ညံင်ဟဂွံစွံတုဒုက်၊
- ◆ ကျိုပ်ညိုပ်/ညးဇော် ဒေသ၊ ဗွဲတေင်မွဲ ကျိုပ်ညိုပ်ဗြဲဗြဲ/ညးဇော်ဗြဲဗြဲ ကေတ်ဒိုင်တာလျိုင် ပရေင်အုပ်စုပ် ပွဲချင်ပွဲကွာန် ပွဲဌာန်ညးဂြိပ်ဒ် နွံအပွဲဒေသတိဍုင် EAO တံဂ်လေဝ် ညံင်ဂွံသွသမ္ဗိ၊
- ◆ အကြာဂကောံကောန်ချင်အရင်မွဲစွဲကိုဒ် ကော် ဂကောံတုဟ်သွာင်ကိုဒ် ညံင်ဟဂွံဒ်ပန်ညးညွှံ ဝေင်ပါတု သွက်ဂွံစိုဒ္ဒါ မင်မွဲအာ ဂကူကောန်ချင်အရင်ဇေု နကိုရမ္ဗာင်ခေင်ညီသာဂ် ဂြိုဟ်ဗြဟတ် ညံင်ဂွံကျောန်အာမွဲစွဲ၊
- ◆ သွက်ပရေင်စိုဟ်လလမ် မတုပစိုတ်အလုံညးဖအိုတ်တံ တိတ်ကျင်ဣရုဗ္ဗး သွက်ဂွံ ပသောင်သွး မာင် တိုပ်တိဂမ္ဗိုင် အပွဲဒေသကောန်ဂကူဂ် ကောန်ဒေသဆေင်စပ်တံကို၊ ဂကောံအပွဲချင် ကော် ချင် နာနာတံကို ပံင်တောဲတု ညံင်ဂွံပံင်ကစီအဇန် ပသောင်သွးမာင်တိုပ်တိ၊
- ◆ ဗွဲပွဲပွဲ ဂွံင်ဒုာန် ညးချင်ကွာန်တံ အာကျင်ဒိုင်ဂ်ကို၊ ဗွဲပွဲပွဲကွာန် ကော် တိဗုက္ခာန်သွံ ညးတံဂ်ကို ပါဖျေုလင်မာင်နွံမွဲ ဗွဲမပြဟ်သန်ဟေင် ညံင်ဂွံကိုပရိုင်။

သွက်ဖွိုင်ချင်မွေး-တွဒါန်မကို အထံက်ပင် သွက်ပရေင်စိုဟ်လလမ်၊ ရင်သိုင်ဇှော် မရင်တွိုင် ပရေင်ရဲဒဒိုက် ကုလသမဂ္ဂ ကော် ဂကောံဂ ဖွိုင်ဟံ့သေင်ကို အလိုအသီ (NGO) ချင်နာနာ

- ◆ ရဲဒဒိုက် ကော် ရဲ IDP နွံအပွဲချင် ကော် နွံချင်ခိုင်ဂုတ်ဒိုဟ်တံ ပွက်နွံကို အထံက်ပင် (အရာဒိုအ်ဟံ့ဂံ) တံဏီဖိုဟ်တု ဒိုကိုစိုပ်အခိုင် ညးတံဂွံဏွေင်စံဌာန် စိုဟ်ဟ်သိုဟ်ဟ် အတိုင်ပွက်စိုတ်တေံ ညံင်ဂံဆက်ကိုအာ အထံက်ပင်၊ တုဗျန် ဂကောံဇှော်ဇှော် (ဂကောံအမိက)၊ ဂကောံမှာဇန်၊ ဂကောံကောန်ချင်အရင် မဗိုင်ရင်တွိုင်မံင် ပရေင်သဇိုင်ဝန် သွက်ဒးညးဂြိပ်ဒဲ နွံပွဲဒေသပဋိပက္ခဂ်လေဝ် သောံဆက်ကိုမာန်ဗျန် ညံင်ဂံထံက်ပင် ဩန်ရုံရုံဂပ် ကုဂကောံတံဂ်ဗျန်၊
- ◆ ရန်ကို ညးချင်ကွာန်ဒးဒဲတိတ် နူဌာန်တံဂ်တု အထံက်ပင် မပလံင်ဖွိုပ်ဒိုင် ဒိုကိုပယျိုက်ကို၊ အတိုင်ဇှော်န နူ UNHCR ဖျေလဝ် ပွဲအခိုင်အခါကာမံက်တိုန်ဂ် မွိုဟ်မွဲမွဲဒးနွံကိုစုစသုင် ကော် ဓါတ်အာဟာရ ဗွတ်ဂလိုင်တေံ ဂလိုင်ဏံဏောင် စွံလဝ်ဗွတ်နွံတု အတိုင်ဗွတ်ဂ်ဟေင် ညံင်ဂံကိုဇှော်မ ကော် အပေါတ်မဒ်အထံက်တံဗျန်၊
- ◆ အခါထံက်ပင်ဗျန်လေဝ် ဗွဲမဗွဲကိုအခိုင်ဟေင် ညိလွကိုအိုင်လဇ ဒးပလံင်ဖွိုပ်ညံင်ဂံဂတာပ်၊
- ◆ ကိစ္စကိုအထံက်အပင် ပရေင်မွိုဟ် ကော် ကိစ္စမင်မွဲစိုဒါ ကုညးဒးဒဲတိတ် နူဌာန်တံဂ် နဒဒ်ကျိပ် လိက်လုပ်ကိုသ္မောဝ်မွဲ ညံင်ဂံစုတ် ပွဲအစီဇန်ပေါသီကို ပရေင်စိုဟ်လလမ်၊
- ◆ အတိုင်ဂးလဝ် ပွဲဥပဒေပြဝေဏီချင်နာနာဂ်ရ ညံင်ဂံဒွေတ်ဗက် မူမွး “ညံင်ဟံ့ပလံင်ဖျဲအတေင်” ကုရဲဒဒိုက်၊
- ◆ ကမ္ဘောန်ပရေင်စိုဟ်လလမ် အလိုအသီ သွိုင်ညွမ်ဏံ မိက်ဂံပခိုဟ်ပျိုန်ဇျဲမွး ဒပ်ပွာန်ထွက်ဒိုင်ပွာန်ဂ်ဒးဒိုအ်၊ ရဲဒပ်ပွာန်ဗွာ လုလောန် ဖံက်ပကပ်လဝ် အခေါင်အရာမွိုဟ်ဂ် ဒးကိုဒုဟ်ဒဏ်၊ ဒပ်ပွာန်ဗွာ လုပ်ခလိုင်ဖျေလဝ်ဖွိုပ်ပွာန် ပွဲဒေသတိဍုင် ကောန်ချင်အရင်ဂ် ဒးရုပ်ကို၊ သွက်ဂံပွန်သ္မောတ် ပရေင်အုပ်စုပ် ဖေဝ်ဒရေဝ်ဒီမင်ကရေဇြီ နွံကိုသဇိုင်ဍုင်ဍုင် မတွံဂး အခေါင်တုပ်သုဟ် ကော် အခေါင်ဖန်ကံ ကုသိုလ်ဇကုဂ် ညံင်ဂံပလေဝ် သ္မောဝ်ဥပဒေ ၂၀၀၈ ၊ ကမ္ဘောန်ပရေင်စိုဟ်လလမ် မပသောင်ကို

သခိုင်ပဋိပက္ခလွဟ်မာန်ဂ်လေဝ် ဖျေလဂါကမ္ဘောန်ခိုင်တဲ ညံင်ဂွံကျောန်အာ။

- ◆ ဆိုဂဗကို ညးဆေင်ဆက်အိုသိုတဲတဲ ညံင်ဂွံကျောန်ပေါသိုကျီ မပေင်တဲကိုအမိပါ။ ဆေင်ကို ကိုန်အစီဇန်တံဂ်လေဝ် ညံင်ဂွံကိုသမ္ဘိ လက္ခဏ်တင်နင် ချိုက်ကံပေင်တဲ နကိုတင်တုပ်စိုတ် ညးတံ လုက်ကာလ ဟဂွံခေက်ရုပ်ရဲ သွောတ်စိုန်ပြမာန် (စီမံအုပ်ချုပ်မှု) ဆေင်ကိုတိဗုဝါယာ ကောံ ကြက်ဂြပ်သဘာဝ (သဘာဝအရင်းမြစ်) သွောတ်ဖေဝ်ဒရေင်ဏီမွဲး ကိုန်အစီဇန်ကမ္ဘောန် ဓလိုက်တံဇော်ဇော် မပ္ပံပွမဂ်စကာ ကြက်ဂြပ်သဘာဝ၊ ပွမလုပ်သိုင်ခွံတိုက်စမြိုင် ကောံ လုပ်ကျောန် ကမ္ဘောန်တိုလို့ ပွဒေသကောန်ချင်အရင်ဂ် ညံင်ဂွံဗဒိုအ်လဝ် နကိုလိက်လလောင် ပိုင်ဗဗွဲသွောပ်။
- ◆ ရန်ကို သွောံဒ်ဖို လျှုညးချင်ကွာန် မွဲးဒ်တိတ် နူဌာန်တံဂ်တဲ အခါရ မိက်ဂွံပါပရအ် တင်သ္လာတ်သွာတ်၊ မူဝါဒ ဟံသေင်သံဂ် လေဝ်အစီဇန်ကမ္ဘောန် ကောံ တင်နင်ပရိုင် မဆက်စပ်တံမွဲး ဒးစွံသတိကို တင်နင် ပရိုင်ထဲထဲနံနံ နူဂကောံ ချင်နာနာတဲတဲ သွောံစိုဒ္ဒါဓဲမာန်ဂ်လေဝ် ညံင်ဂွံကျောန် ပေါသိုကျီ လေဝ်ခိုတ်တံဂ်ပျိုတ်တံ။
- ◆ ရဲညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံ နအလိုဆန္ဒဇကု သွောံစ မွဲမဂိုကျီ သိုဂုန်သိက္ခာနွံနွံ ပရိုင်သခိုင် ထေက်ကိုညးတံဒးတိ တင်နင်ပရိုင် ဆေင်ကို ဗွတ်အစာချင်နာနာ နွံတံသံလိုက် ဒးကိုညးတံတိတဲ ပွဲအရာကိုတိဏံ ဒးသောင်ဒးကွဲး ဒးဂွံလေဝ်လေဝ် သွာသွာတဲ လျှုဗွတ် အစာတံဂ်လေဝ် မင်မွဲ ဒေတ်ဗက်ဏောင် ညံင်ဂွံသွကတ္တိကဝတ်။
- ◆ စိုပ်အခိုင်မွဲး ပေါသိုကျီ နွံကိုကြက်ရှ်သာဂ် ပွဲလေဝ်ဒ် ဒးကျောန်အာ ကောံ ညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန် သိုကို ဂကောံမှာဇန် ရင်တြိုင်ပ ရေင်မွဲဟ်တံဂ်ဏောင်၊ ပွဲကမ္ဘောန် ဖျေသ္လာတ်သွာတ် သွက်အနာဂတ် ညးတံဂ်လေဝ် ညးတံညံင်ဂွံပါ ချိုတ်ပျိုတ်ဂ် ဒးဖန်ဏောင်၊ သွက်ညးဗြဲတံလေဝ် မုညးတံ နွံပွိုက်၊ နွံဓဝ်သံသို သွောံတိမာန်ဂ် ဒးကျောန်ကို ပေါသိုကျီတုဟ်ခြာ (သောင်) ကိုဏောင်။

သွာင်နူဂလာန်ကိုကသပ်လျှုတဲတဲ ပွဲပရေင်ကမ္ဘောန်ဒးစဌာန် လျှုဟ်ဏံကို ဟံသေင်သံဂ် ပွဲကြဲတဲကိုနွံမွဲး ဒးစုတ်တင်သွင်ဂွံတံကိုရောင်

- ◆ ညးပါဒ်နူဌာန်တံ သွောံဂွံပရိုင်သခိုင် ဆေင်ကို ပရူတိသွင်ညးတံကို၊ ဒေသညးတံ ဒးဏွေင်စံဂ်လေဝ် အကဲအရာ ပရေင်ဂို ကျီနွံသံသို သွောံတိ ချိုတ်ပျိုတ်မာန် အလိုဇကုညးတံ “ညံင်ဂွံအာလုတ်မာန်” ဒးဖန်ဇန်ကိုကိုဏောင်။

- ◆ ညးဒးပါဒလျှီတံဒွါဌာန်ညးတံဒးစံမံင်ဂ်နူကွာဟဂွံစနဗ္ဗတ်မွဲမွဲကာလညောတ်မိက်ဂွံစဖန်ကိစ္စပရေင်တိကောံ ပရေင်ဂယိုင်လမျီုနွံမွဲ အပွဲဗ္ဗတ်မွဲကာလညောတ် မစအာဏံ စရင်ညးတံ ဇ္ဇောံမအရင်ညးတံ နွံအပွဲဗ္ဗါပ်ဂ် ညံင်ဟဂွံပိုတ် ညံင်ဟဂွံလီုအာ ဒးဖျေလဝ်မူဝါဒ ချိုတ်တံပျိုတ်တံမွဲကိုဏောံ။
- ◆ ညးဒးညောင်စဌာန် ပွဲဒေသ မဒ်ဒိုင် ပဋိက္ခဏီတေံ သောံညောင်ပွန် ကမ္ဘောန် ဂယိုင်လမျီု တန်တန်ကြန်နနကို ကမ္ဘောန်ဝါဗျဉ်ဒ် ဒးညောင်ဖန်ဇန်ပရေင်တိ နွံမာန်ဏောံတဲ အခါဂ်မွဲး ဂွံဒ်အထံက်သွက် ညးတံဂ် ဒးညောင်ကိုအရီုဗင် ကုဂကောံမှာဇန် ကောန်ချင်အရင် မကိုဒိုင်အရီုဗင် ကုညးတံဂ် ကိုဏောံ။
- ◆ ပွမဒုင်တဲလိက်တေံ သိုက်မင်မွဲရံင်စံင် အကောံအရာ သွက်ညးဒးစံဌာန်တံဂ်ကို၊ ဒွါညးတံ ဒးစံဂ် နွံပွဲဒေသတိဍုင် အလိုအသီကိုဒ်၊ နွံပွဲဒေသတိဍုင် ဂကောံ EAO တံကိုဒ် ပလံင်ဗ္ဗါပ် အထံက်အပင်မွဲး ဂလိုင်တုပ်ပံ အဆံင်တုပ်ပံ ညံင်ဂွံစိုပ်ချိုတ်တံပျိုတ်တံဂ် ဒးတောဲကျောန်ကို ဂကောံမှာဇန် ကောန်ချင် အရင် ဒေသတံဂ်ဏောံ။
- ◆ အခါရရင်တျင်ကမ္ဘောန်ဖျိုက်ဗပေင်သွက်ညးဒးဒ်တိတ် နူဌာန်တံဂ်မွဲး အတိုင်မူသဇိုင် ပေန်နော်ရိုဝ်ဂ်ရ ညံင်ဂွံဒ်အတိုင်ပိုက်ဆန္ဒညးတံ၊ ညံင်ဂွံစမာန် ဗွဲမဂီုကျီု သိုသိက္ခာနွံနွံ မူသဇိုင် ပေန်နော်ရိုဝ်လေဝ် ဒးလုပ်သီကွီ ပွဲပေါသီကွီ ပရေင်ဗိုဟ်လလမ်တဲ ညံင်ဂွံ ဂွံတင်တုပ်စိုတ်ဂ် ဒးစန်ဒက်ဆဝ်မျှဟ် ဒးသင် ရိုဟ် ကုဂကောံမပါလုပ် ပွဲကမ္ဘောန်ပရေင်ဗိုဟ်လလမ် တံဂ်ကိုရောင်။
- ◆ ပွဲကိစ္စညောင်စဌာန်လိမ္မဲဟုံဟို ပွဲညးဂြိပ်ဒ်မွဲးစဌာန်တံ ဗွဲတေင်အသောဒးပါလေတ် ဂြိပ်ဒ်ဒိုင်ဂ်ကို ဟုံသေင်သံဂ် နူကွာဟဂွံပါ ဒ်ဏီဂ်ကို ညးဒးဒုင်ဝးပကပ် အခေါင်အရာမ္မိဟ် ဂိဂိညောင်နွံမွဲး ညံင်ဟုံဒ် ဗဟေက်ဂ် ဒးကျောန်ကိုအစီဇန် သီကွီသင်ရိုဟ်ကိုဗြဟတ်စိုတ်ကိုရောင်။
- ◆ ညးဒးဂြိပ်ဒ်တိတ် ကြံကြံဏံကို ညးဒးဂြိပ်ဒ်ကျင် ကွာကွာတေံကို တင်ဝါတ်ဂါတ်တုဟ်ခြာလေဝ် ဒးဆိုမာန်ဏောံတဲ ဒးညောင်ချပ်ကို ညးတံမွဲသံဂ် ဒေသမွဲမွဲ ညးတံဒးစံမံင်ဏောံ ဟုံသေင် သံဂ် ညးတံစံမံင် ပွဲဒေသညးတံမံင်ကျင်လပ် မူလတေံဏောံမွဲး ကမ္ဘောန်ကိုနအစီဇန် ပရေင်ဖေါအံ မြေဝ်နွံမံင်တံ ထေက်ကိုဗဒိုအံတေံ ဒးပဒိုအံဏောံဂ် ညံင်ဂွံစုတ်လပ် အစီဇန် “တင်သိုဝ်ပံ ပါပါဗ္ဗာရ ဏာ ပွဒးဂြိပ်ဒ်” မွဲကို။
- ◆ ဓမံက်ရုပ်ရံတင်တုပ်စိုတ် ပရေင်ဗိုဟ်လလမ် ကောံ ပလေဝ်ပလေတ် ကဏ္ဍ ပရေင်ဂီုကျီုတံ တဲဒ်အိုတ်မွဲး ရန်ကိုမ္မိဟ်တံ သောံအာကျင် ဗွဲတသိုက်စိုတ် တသိုက်ကာယတဲ သွက်ကမ္ဘောန် ပသောင်သ္မ္မး မာင်တိုပ်တိ သောံဒ်ချိုတ်တံ ပျိုတ်တံမာန် ဒးကိုအရီုဗင်ဩန် သိုက်ကွတ်ပညာတံရောင်။

ဌာနကော်အဆက်:

ဂကော် (ရှေ့ပြေးအသံ)

www.progressivevoicemyanmar.org

info@progressive-voice.org